

ELŐFIZETÉS

ELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

IDEKEN:
Egy évre ..... 2 korona.
Egy hónapra ..... 1 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK
6-hasábos poszt sor egyzer 20 fill.
minden következőjé 16 fillér.

Nyitótér sora 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, január 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: A válságos év.
- Iparfejlesztés.
- A kereskedők és iparosok bajai.
- Mit tartalmaz a kiegyezés?
- Megváltoztatott halálos ítélet.
- Bizottságok választása a városházán.
- A szász udvar botránya.
- Újév csillagok.
- Zsúras ingyen kenyér javára.
- Prolog az ingyen kenyérhez.
- Tára: Két új főrend. — Mese a szerelemről. Irta: Biró János.
- Regény-Csarnok: A távollévő. Irta: Montégut Maurice.

A válságos év.

Arad, január 2.

A magyar nemzet a beköszöntött új esztendő elé azzal a félelem és aggodalommal tekint, a melyet az el nem kerülhető veszedelem beláthatatlan esélyeivel szemben érez az ember, s a melyet egyedül a kérelhetetlen végzettel megalkuvó fatalizmussal szokott enyhíteni. A lefolyt év már előbb is két oly örökséget hagyott a mostanra, melyek beláthatatlan zavarokat és válagokat rejtenek magukban, t. i. a civilista és ujonclétszám felemelésének törvényjavaslatait. Két órával az újév kezdet előtt pedig létrejött a két állam miniszterei között a gazdasági szövetségnek négy év óta vajdó egyezsége; ennek az egyezségnek effektuálása, a két ország parlamentjében törvényerőre leendő emelte-

tése oly feladat, mely elől kitérni nem lehet, de a melynek nehézségei a fenálló alkotmányos intézményeinkre nézve végzetessé válhatnak.

Epen azért, bármennyire méltányoljuk is a magyar miniszterelnök törekvéseit és hosszas kitartó fáradozásának sikerét, nem üdvözölhetjük zavartalan örömmel a két kormányelnök békekötését, mert nem uralkodnak azon elementumok fölött, melyek egymással birokra keltek és egymással tulajdonképen háboruban állanak.

A Szilveszter-napi egyezség különben is azt jelenti, hogy az önálló vám- és gazdasági politika megvalósításának kilátása beláthatatlan időkig el van odázva. Már pedig azzal mindenki tisztába jött immár, hogy az osztrák vámközösség keretében a magyar ipar föl nem lendülhet, e nélkül pedig országunk nagyhatalmi politikáját fönn nem tarthatjuk. Azért — ha híven akarnók tolmácsolni a közérzületet, be kellett volna vártanunk, hogy a magyar nép tán jobb szerette volna, ha a miniszterelnök újévi nyilatkozatának alábbi alternatív passzusából az utóbbi állott volna be: „elvoltam készülve arra is, hogy ha a megegyezés méltányos alapokon lehetlenné válik, az elkülönített és önálló alapon való gazdasági berendezésre térjünk át.

De hát a megegyezés méltányos alapon lehetségessé vált és létre jött és a helyzet adott viszonyaival szemben kevés belátást tanusítanánk, ha nem méltányolnók a magyar miniszterelnök beszédének

azt a mellesleg ejtett pár szavát, melyekben az egész helyzet fölött uralkodó momentum kifejezésre jut, melyek utalnak „a fejedelem azonossága és a változatlan politikai kötelezettségekre, mint a gazdasági közösség egy újabb időszakra terjedő megkötésének okaira.

Igen, ezen okok kényszere nem ismeretlen többé a nép szélesebb rétegeiben sem, s tán beletörődne a közvélemény is a közösségbe, ha most már végre minden további válság nélkül a szilveszter-éji méltányos egyezség alapján létre jönne. De nem addig van, mert még csak ezután jő „a gazdasági kérdések törvényhozási elintézése,“ melynek a miniszterek megegyezése csak „előkészítése“ volt. E törvényhozási elintézés az, a mi végzetessé lesz alkotmányos életünk történetében; a törvényhozások tárgyalása fogja végkép kiszélesíteni az ürt a két állam érdekei között és féltő, hogy maga a parlamentarizmus fog törkre menni a kiegyenlíthetetlen ellentétek minden áron való erőszakolása közben.

Azért fogadta volna bizonyára nagyobb megnyugvással a közérzület azt a hírt, hogy immár az önálló gazdasági berendezésre kell áttérnünk, sem mint azt, hogy az osztrák parlamenttel leszünk kénytelenek ezután végnélkül tárgyalni, vagy alkotmányunkat az abszolút Ausztriához való közösség Prokrusztes ágyába szorítani.

TARCA

Két új főrend.

(Chorin Ferenc és Rákosi Jenő.)

A budapesti lapokat is megelőzve, mi köztük legelőször, hogy Chorin Ferenc dr. t. Arad városnak több cikluson át volt országgyűlési képviselőjét, főrendiházi taggá nevezte ki a király.

Az erre vonatkozó legfelsőbb kézirat, mely egyuttal Rákosi Jenő főrendi kinevezését is hozza, a hivatalos lap ujesztendei számában jelent meg és így hangzik:

A főrendiház szervezetének módosításáról szóló 1885. VII. t. c. 5. §-a alapján, magyar minisztertanácsom előterjesztésére, dr. Chorin Ferenc volt országgyűlési képviselőt és Rákosi Jenő írók élethossziglan a főrendiház tagjaivá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1902. évi december hó 14 én.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

Székely Kálmán, s. k.

A királyi kézirat a magyar közélet két nevezetes, kizárólag munkás és demokratikus ter-

mészeti területéről emel két, egyénileg is különösen érdemes férfit a főrendiházba. Chorin Ferencben a közgazdasági és jogászai érdemek, Rákosi Jenőben pedig az írói érdemek részeseülnek a korona kitüntető figyelmén.

A kettős kinevezés mindenestre alkalmas arra, hogy a magyar közéletben rokonszenvet s élénk megelégedést ébresszen s másrészt, hogy rácsafoljon azokra is, a kik Magyarország kormányzásában a szabadelvűség hanyatlását ok nélkül keresgetik. Ez is, mint annyi más, kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy az igazi érdemek érvényesülése előtt az állami élet legmagasabb régiói is nyitva vannak s hogy Magyarország kormányzásában sértetlenül áll, sőt továbbfejlődik az a nemes hagyomány, a melyet megszoktunk Deák Ferenc felejtethetetlen egyéniségével azonosítani.

A két új főrend, bár mindegyik hű és hazafias munkában és küzdelemben töltötte el élete javát. És mind a kettő régen kivívta polgártársai becsülését, sőt szeretetét is. A főrendiházba való kinevezésük nemcsak nekik s általuk egész élethivatásuknak szolgál becsületére, hanem magának a főrendiháznak is, a hova tiszta, független jellemet, nagy tudást és hasznos élettapasztalatot visznek be.

Dr. Chorin Ferenc hosszú ideig a képviselőház tagja volt s az utolsó választásnál választói ismételt sürgetésére azért nem vállalt mandátumot, mivel kiváló közgazdasági pozíciójáról sokak érdekeinek sérelmével nem mondhatott le, ez az állása pedig összeférhetetlen volt a képviselőséggel.

Chorin Ferenc 1842-ben Aradon született s részben külföldön végzett tanulmányok után 1866-ban tette le az ügyvédi vizsgálatot. Köz pályáját Aradon kezdte s a balközépnak volt híve. Közben a jogtudományi irodalomban is élénk részt vett s 1871-ben választották meg először Aradon, mint a Tisza-féle balközép hívét, képviselőnek. A képviselőházban csakhamar tekintélyre emelkedett. Mint az igazságügyi bizottság tagja a nagy jogi reformok előkészítésében tevékeny részt vett s mint politikusa a választási törvény reformja alkalmával tartott beszédjei által szerzett tekintélyt. A fuzióval a szabadelvű pártba lépett át s Aradon mint ilyen választották meg 1875-ben újra.

Innét tul igen nevezetes része volt a váltótörvény reformjánál s e jogi érdekű törvényhozási munkákban. A gazdasági kiegyezés nehéz napjaiban, 1876-ban ötvenedmagával ő is kilépett a szabadelvű pártból s br. Bánhidyal együtt részt vett a független szabadelvű párt alapításában. Mandátumát azonban Aradon 1881-ben elveszítette s csak néhány hónap mulva, mint a baksai kerület képviselője tért vissza a képviselőházba.

1884-ben a liberálizmus kérdésében közte

Iparfejlődés.

Arad, január 2

Az *Aradi Közlöny* minapi számában, „Kis-sebb ipartelepeink fejlesztése” cím alatt érdekes közlemény jelent meg; evvel kapcsolatban nem annyira magára a cikke vonatkozólag, mint inkább annak szélesebb körben vett tárgyát illetőleg legyen szabad nekem egy pár megjegyzést írnom.

Hazánk különleges gazdasági s ipari helyzeténél fogva, ipari s iparfejlesztési politikánk is természetesen nagymértékben befolyásolva van a helyi közleményektől. De mint minden ily közérdeket hathatósan érdeklő dolgot, ugye ez is általános szempontból is figyelemmel kell kísérnünk. Így, az államnak az a joga s kötelessége, hogy a polgári jólétet előmozdítsa mindenestre fennáll, de magával a kivitelével csinján kell, hogy bármilyen speciális esetben.

Egyszerre semmit sem lehet teremteni. A világ teremtése sem egy nap alatt történt, s valaminek létrejöttét is legfeljebb siettetni lehet a rendelkezésre álló eszközökkel, de ez is időt kíván.

Hazánkban az ipar — a mai kor fogalmai szerint — még fejlődésében van s amit nyugoti szomszédaink vagy még odébb a ködös sziget lakói évszázadokon át szorgalmas munkával vívtak ki, azt egyszerre mi el nem érhetjük. Szó sincs róla, hogy fejlettséget, haladást jóakarattal, vagy jó körülmények közt remélhetünk s el is érhetünk, de oly rohamosat, mint a miyét az új világ rész, Amerika, — leginkább a körülmények sürgető hatása alatt elért — ne várjunk.

Az az egyén, ki valamely ipari vállalatot fog, feltétlenül számol vállalkozásának nemcsak műszaki, hanem főleg üzleti oldalával is. Ha most már, főleg a kisebb ipari vállalatok vesztünk figyelembe, úgy bizonyára itt a vállalkozónak személyesen kell tisztában lenni üzlete minden csinjával binjával. Ha tisztában nincs, úgy bizonyára jobb ha bele sem fog, idejét s pénzét könnyelműen nem kockáztatja; és épp itt fordul meg a dolog.

Ha hazánkban számos oly egyén találkozik ipari vállalatokhoz, — ép, mert annak minden eshetőségével tisztában van — hozzáfog, megtaláljuk az ipar fejlődésének kulcsát. Azt azonban, hogy államiilag kezdeményezzünk mindenütt s mindig, nem tartjuk célszerűnek, mert ennek reakciója sokszor rosiban tükröződik. A vállalkozási kedv, ott ahol annak helye és komoly célja van, legtöbbször magától jön, az érdekeltek s a kedvező körülmények kifolyásaként. E kedvező körülményeket lehet alkalomadtán az állam közbenjárásával „kedvezőbbé” tenni, de nem ennek kell lenni a fő indító motívumnak. Hanem az állam ellenőrző

kötelességét komoly munkára felhívni, azt természetesen tartjuk.

A kereskedelmi miniszterium „esetleges külső szövegei” gyakorolják majd e felügyelő s ellenőrző kötelességét, de hogy ők napidij fejében tervekkel szolgáljanak, vagy a vállalat üzleti részében anyagi felelősséggel járó szolgálatot tgyenek annak a magánembernek, ez egyrésztől roppant károsítaná a szabad versenyt, de másrésztől kissé bajos követelés volna. A technikai ügyekben majd szolgál jó pénzért felvilágosítással a „magán-gépészmérnöki iroda,” de üzletének anyagi részében kell, hogy az illető legyen önmaga a legjobb ítélő, mert másképp nagy hátrányban van a konkurrenciá mellett.

Az előbb mondottokban csak egy bökkenő van, hogy jelenleg hazánkban nem igen fordulhatunk magán gépész mérnökökhöz, mert nincsenek. No de ne busuljunk. Majd ha e foglalkozás is tisztességes keresetforrássá válik, s azgy teszük majd előbb-utóbb a körülmények, úgy majd lesz az is. De előbb iparnak kell lennie. Mert kétség kívül e foglalkozásra „az elméletileg képzett egyénekben tul produkció van” de fölöslegnek most még más uton kell lefolynia. Érthetetlen dolog, hogy a gépész mérnöki pályára nagyon lanyha kilátással s reményekkel csak úgy tódul az ifjuság, míg a technikai tudományok más ágára a jelentkezők száma aránytalanul kisebb. Talán a jövőbe vetett bizalmuk oly nagy, vagy mi? No de ez inkább más lapra tartozik.

Jelen esetben a helyzetnek kell megteremtene e magán mérnöki intézményt. Egy építész is csak akkor telepedik le egy helyre, ha kilátásai bizhatók, s nem várhatjuk tőle, hogy letelepedve egy fészekbe, várja a hegyet, hanem ő is mint Mohamed elmegy a hegyhez. A megfelelő helyzetet pedig majd létrehozzák azok, kik egy s más, de bizonyára legfőbbkébb anyagi érdek miatt ipari vállalkozásokba fognak. Ezek majd igyekeznek azon, hogy magukat szakukban lehető legjobbban kiképezzék s tájékozva fogjanak hozzá vállalatukhoz. A vállalatok talaját azonban előkészíteni, a gátoló akadályokat elsimitani, a kedvezőket rendezni stb. ezek mind oly egyéni munkák, melyekhez egy egyén teljes odaadása, érdekének legönzőbb ápolása szükséges, s ezt senki sem követelheti s nem kaphatja senkitől. Ha az illető érdekelt — tisztelet a kivételeknek — nincs abban a kedvező helyzetben, hogy e feltételeknek mind önmaga feleljen meg, úgy az egész vállalat nem egészséges.

Az ipari vállalkozásoknak sok oly ága van, melyeknél a vállalat technikai s anyagi oldalát összehasonlítva, az anyagi oldal előnye jóval kibírja a technikai rész sokféle fogyatékoságait. Menjünk csak végig Anglia, Skoczia stb. temérdek ipartelepein, szembevesszük a sok régi gépekkel, szerszámokkal felszerelt műhely s gyár, melyek azonban ennek dacára remekül prospe-

rálnak. Másodkézből vett szerszám-gépekkel számtalan új műhelyt szerelnek fel s hogy e „second hand” gépekkel, berendezésekkel üzött vásár mily jelentékeny, arról némileg meggyőződhetünk a lapokban megjelenő keresleti s kínálati hirdetésekéből. Hanem e vállalatok üzleti részének vezetése, mely nagyon sokszor technikus kezekben van ám „first class” s kívánni valót nem hagy.

Ezért mindenhez időt kell hagynunk, mert habár meggondolva a siettetés el használunk, ne feledjük, hogy a mérleg a másik oldalra is billenhet.

A körülményekről szólva azonban vegyük figyelembe azt is, hogy az iparhoz fogyasztás is kell s hogy ez nálunk nagyon is speciális. Hazánk lakosságának túlnyomó része oly kis s szerény igényekkel rendelkezik a társ nyugati fogalmai szerint s ez igényei kielégésére is oly szerény anyagi eszközökkel rendelkezik, hogy ezen a téren is még sok, nagyon sok kívánni való van hátra, ami pedig a kivitel leti, jóformán az ipar legtöbb ágában csak a jámbor óhajtasnál vagyunk. A fogyasztás s termelés közt az arányunk a priori meg kell lennie s azt hiszem, közös kívánságunk hogy bárha minél hamarabb oda jussunk a közgazdasági téren, hogy az általános műveltség folytán igényeink ne csak meglegyenek, de azokat realisan ki is elégíthessük.

Szathmáry Kápoly.

Az újév a politikában. A politikai pártok az idén is hódoltak az újévi köszöntés szokásának s ennek kapcsán számos kijelentés hangzott el. Az országos szabadelvű párt három helyen íváltott a nap folyamán politikai nyilatkozatokat. Először Piukovich József üdvözölte az ősz értelműket, Podmaniczky Frigyes bárót, majd Kálmán miniszterelnökhöz mentek, a kit Földossy Imre üdvözölt. A miniszterelnök szíves szavakban mondott köszönetet, a kiegyezésfelel azonban a pártot ezuttal nem tájékoztatt.

„Csatából jövök, — mondta beszédében — hozzám tapad még a küzdőtér poa. Néhány órával ezelőtt még a nemzeti érdekeket célzó hatalmas munkával vitam elfoglalva. Most már vége a küzdelemnek, beszámolhatok Önöknek az eredményekről. Nincs győztes és nincs e-győzött: van siker és engedmény, de mindkét oldalon. Bizton hiszem, hogy hazán boldogulását a kiegyezés megkötésével előmozdítottam. Az eredmények megfelelnek az 1899-iki XXX. törvények öhajításainak.

és pártja közt konfliktus támadt s ekkor Ar-Megyesen történt megválasztása után végleg a szabadelvű párthoz csatlakozott, a melynek mindvégig buzgó és tekintélyes tagja volt. A mentelmi bizottságnak elnöki tisztét 16 éven át töltötte be s mint az igazságügyi bizottság tagja, valamint a büntető perrendtartás egyik előkészítője s általában a Ház egyik elsőrangú jogtudása nagy érdemeket szerzett.

1896-ban Szathmár választotta képviselőjének Ugron Gábor ellen s a büntető perrendtartás reformjánál előadó volt, de a sajtóparagrafus miatt a miniszterelnökhöz támadt konfliktusa miatt erről lemondott s az igazságügyi bizottságból kimaradt. 1898-ban ez az ellentét kiélesedett s Chorin ekkor a kormány egész politikai rendszerét megtámadva a disszidensekhez csatlakozott, a kikkel csak Széll Kálmán kormányralépése után tért vissza a párthoz. Az 1901. évi választásnál a Salgótarjáni Közsébszékes Részvénytársaságnál viselt elnöki állása miatt nem fogadta el a mandátumot, de azóta is hű tagja volt a szabadelvű pártnak s a közgazdasági téren többi közt a Magyar Gyár- iparosok Orsz. Szövetségének megalakítása körül szerzett érdemeket. Volt kerülete, Szathmár városa, diszpolgárának is megválasztott.

Rákosi Jenő pályafutása egészen a magyar irodalom s egyike a legfényesebb és legtisztelbtebb pályafutásoknak.

Ő is 1842-ben született, tehát most 66 éves. Az előrehaladó kor azonban csak őszbecsáváro-

dó fején látszik meg, de nem hagyott nyomot kedélyén és mindig friss munkarején. Munkásságát és egyéniségét a magyar irodalomnak és hírlapírásnak azon legelőkelőbb köreiből becsülik legtöbbször, a hol a magyar szellem és a magyar irodalmi hagyományok épségben tartása dogma erejével bír.

Ácsádon (Vasm). 1842. november 12-én született s a hatvanas években mint kezdő író tagja volt az akkor új irodalmi nemzedék azon tehetséges csoportjának, mely a Kávéforrás-ban volt együtt. Első színműve (V. László) már 1863-ban színre került, tekintélyét azonban a ma is becses Aesopus színmű alapította meg már 1866-ban. Írói pályafutása innét tul erősen a dráma és színház felé vonzotta. Beccses dolgozatai egymás után láttak napvilágot s 1875 től a Népszínházat ő segítette át mint igazgató a kezdet nehézségein, még pedig fényes eredménynyel. A magyar népszínmű rendkívül sokat köszönhet neki. Drámái közt Endre és Johanna ma is nevezetes darabja a Nemzeti Színház műsorának. Aonkívül kritikai, esztétikai s más beccses dolgozatok jelentek meg tőle, a melyek — sajnos — még nincsenek összegyűjtve. A tragikum című igen értékes könyve azonban közkezen forog.

Mint hírlapíró 1881-ben alapította a Budapesti Hírlap-ot, a melynek erős nemzeti szellemben való vezetése által sok tisztelőt és hívet szerzett magának országjárta. Az Otthon írók hírlapírók körének keletkezése óta elnöke, a

kit író-társai szeretettel vesznek körül. Ebben a minőségben Magyarország hírlapírodalmát a hírlapírók világszövetségében is — legutóbb a berni kongresszuson — többször becsülettel képviselte s tagja a nemzetközi szövetség állandó igazgatóságának is. A jelenleg élő hírlapírodalmi nemzedék méltán tekintti őt a magyar hírlapírás első, vezető férfijának.

Irodalmi érdemeit a M. T. Akadémia 1892-ben azzal ismerte el, hogy őt levelező tagjává választotta, ő felsége a király pedig 1896-ban köznemesi rangra emelte „mindszentí” predikátummal.

Rákosi Jenő személyében a magas kitüntetés a magyar irodalmat és hírlapírodalmat e- zzel a nemzeti talajon fölvirágzó magyar műveltséget érte. Kinevezése mindenféle élénk visszhangot ébresztett és örömet okozott az egész magyar hírlapírodalomban, mely benne régtől óta közelről ismeri a legkiválóbb irodalmi és emberi kvalitásokat.

Mese a szerelemlről.

Írta: Biró János.

Kristálytisza, mezzoszoprán hang énekelt a szerelemlről. Bánatos, kesergő volt a dal, hal- kan hangzott az ének és a szonórus hangok- ban, amelyek-mesze szállottak az illatos ta- vaszi estén, benne volt egy magános lélek pa-

Beszéde további folyamán kifejtette, hogy őszintén örül ugyan a kiegyezés létrejöttének, de teljesen el volt készülve arra is, hogy az esetleg beálló önálló vámterület készületlenül ne találja a szükséges intézkedések megtételében. Mindig hű maradt négy évvel ezelőtt adott programjához, melynek ezután is meg fog felelni. A magyar haza érdekeinek előmozdítása, a gazdasági föllendülés megindítása lebeg mindenkor szemel előtt, mely célok elérésében egy erős, nagy párt segíti. Végül köszönetet mondott a szíves megemlékezésért.

A szabadelvűpárt ezután Apponyi Albert gróf, képviselőházi elnöknel tiszteleggett, akit Bohonyi Gyula üdvözölt. Érdekes, hogy Apponyinál tiszteleggett a néppárt is, a melynek Zichy János gróf volt a szónoka. A függetlenségi és 48-as párt nevében Krasznay Ferencz üdvözölte az elnököt, Kossuth Ferenczet, a néppárt elnökét, Zichy János gróft pedig Rakovszky István.

Uj katonai javaslatok. A „Berliner Tageblatt“, amelynek rendszeresen jök az információi, rendkívül érdekes készülődésről ad hírt. Bécsi távirata alapján azt jelenti, hogy a hadügyi s honvédelmi miniszteriumokban lázasan dolgoznak, mert az ujévi vakáció után összeülő magyar parlament részére meglepetést készítenek elő: a most, a törvényhozás előtt fekvő véderőjavaslatok helyett újakat fognak beterjeszteni. A berlini lap szerint már a magyar véderőbizottságbeli tárgyalás során felmerült mértéka dó katonai körökben az eszme, hogy a régi véderőjavaslatokat átdolgozzák, annál inkább, mert katonai részről is kifogásokat emeltek ellenük. Ennek az eszmének a megvalósításán báró Krieghammer távozása óta teljes energiával dolgoznak, úgy, hogy a dolog azt a hatást kelti, hogy tulajdonképpen az új véderőjavaslatok tették volt akuttá a hadügyminiszteri válságot. Az új javaslatokból nemcsak a mostaniak hibáit fogják kiküszöbölni, hanem tekintettel lesznek a törvényhozók részéről emlegetett több kívánságra is. Előszörban tovább akarnak menni a kétéves szolgálatidő elvi helyeslésénél és ennek megvalósítására is megteszik a lépéseket. De a katonai részről emelt kifogásokra is tekintettel lesznek az új javaslatokban s így ez a parlamenti meglepetés újabb hadügyi költségemelésével fog járni.

A belügyminiszter a halotthamvasztás ellen. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Umbra cím

alatt, halott hamvasztó egyesületet akarnak többben alakítani Budapesten. A belügyminiszter, a ma érkezett leiratában *silenci* az egyesület megalakítását. Szerinte, az ilyen egyesület alapítása mellett nem hozható föl olyan állami, vagy társadalmi kívánalom, amely a halott-hamvasztást szükségessé tenné; sőt vannak okok, a melyek alapján az emberi holttesteknek az elégetése nem engedhető meg, mert az elhamvasztás mindazokban az állampolgároknak, akik az alakulóban levő egyesület nézeteit magukévé nem teszik, a vallásos kegyelet érzelmeit sértik, sőt esetleg a lakosság közti egyetértés és nyugalom megzavarására alkalmas. A katolikus vallási fölfogáson alapuló eme szemponton kívül, a büntető törvénykönyv is utját állja a dolognak, mert az emberélet ellen elkövetett büntetkeknél a kiderítés és bizonyítás sokszor csak a holttest újból való megvizsgálása mellett lehetséges.

Kereskedők és iparosok bajai.

(Ujév az aradi kamarában. — Az önálló vámterület. — A helyi viszonyok. — A vashid. — Az összetartás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

Ujév napján délelőtt nagy számban gyűltek össze az aradi kereskedelmi és iparkamara tagjai a kamarai székház termében az elnök üdvözlésére. Ez alkalommal jelentős beszédek hangzottak el egy általános közgazdasági szempontból, mint a helyi kereskedelem és ipar szempontjából.

Reinhart Gyula alelnök intézte az üdvözlő beszédet Kristóry János elnökhöz. A kamarai tagokat — mondá — elhozta ide az öröm, hogy együtt ünnepezhettek egy új év kezdetét, de elhozta egyszersmind a gond és az aggodalom, hogy egy kietlen és sivár mult s egy reménytelen jövő határán a kamarai intézménybe vetett hittel az elnöktől az újabb és további küzdelemhez bizalmat és erőt merítsenek; összejöttek, hogy kifejezésre juttassák, miszerint Arad kereskedői és iparosai testvéreknek ismerik egymást, akik egymásért akarnak küzdeni, egy szebb és jobb jövő kivívásáért.

Az a több év óta huzódó válságos gazdasági állapot, mely az Ausztriával való kiegyezéssel kapcsolatos, a legutolsó órák eseményeinek hatása alatt talán változni fog valamit s legalább éles jellegét veszti el az a krízis, melyben vagyunk; szóló azonban ez együtlett alkalmát a kiegyezést illető legújabb hírek da-

cára is megragadni kívánja annak a tására, hogy csak az önálló vámterület virágozhatik fel újból közgazdasági és csak ez az egyetlen eszköz, mely rázó ipar és kereskedelem alapját mheti. Hogy a kereskedők és iparosok ható ezen meggyőződés minél hatékonyabban jusson minden alkalommal kifejezésre hivatott intézményt a kamarában találja kéri az elnököt, hogy a kamara pillanatokig szüntesse meg a saját hatáskörében a sági önállóság kivívásáért munkálni.

Áttér azután szólok a helyi viszonyok alakulására. Itt — úgy mond — még négy évvel ezelőtt erős ipar, virágzó kereskedelem volt. Ipar és kereskedelmi érdekek döntő súly estek mérlegbe a közügyek intézésénél; nemcsak számban fogyott meg ez a polgári elem, hanem elszegényedett, pusztul és nyatlik napról-napra. A város ügyeinek zöbén nem ezen polgári elem érdeke, hanem a város fiskális érdekeinek a szempontmértadó. Felhozta a marosi vashid kérést annak illusztrálására, mint változott megdon kereskedelem- és iparellenessé a közlem. Nehány évvel ezelőtt negyed millió forint volt hajlandó áldozni Aradváros összekötés érdekében és ma, mikor a terv a valóság küszöbéhez jutott, millió forint emelése, forgalmunk körének kitágításával sokkal égetőbb szükséges, mint valaha a hídépítés ellen.

Fejtelegetve a társadalom bajait, hangsúlyozza, hogy a kamarai intézmény hivatás nemcsak abban találja, hogy informáló közlegyen a kormánynak, vagy annak célzatai gyakorlati életbe átvigye, hanem abban, hogy egy erős magyar közgazdasági közvélemény alkosson és ezt irányítsa. E kamarából kell feladatnak kiindulnia s innét kell a közvéleményt irányítani, hogy meg lehessen hódítani a társadalmat. Innét kell kisugározni a tevékenységnek, mely azt eredményezze, hogy egy egységes, erős magyar társadalom jegecedjen ki, áthatva a honi ipar teremtésének és fejlesztésének fontosságától; szakképzett iparosok és művelt, gazdag kereskedőosztály létrejöttén ezen társadalom gerince gyanánt. Munkához kéri az elnök buzgalmát a tagtársai támogatását.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd Kristóry János kamarai elnök hosszabb szót. Megköszönte az üdvözlést, me személyének, de azon ügynek szólónak melynek élén áll. Őszintén örvend, hogy mara tagjai a válságos helyzetet felismörülnek s figyelmük amaz intézmény fordul, a mely leghivatottabb az ipar kedeleme érdekeit képviselni. Igazat társának mindabban, a mit az a helyi társadalom mondott s biztosítja a meggyőződését, hogy a kamara, ha nem is veszi tulzosa-

naszos, megindító vágyódása. a zongora lágy akkordokban kísérté a dalt:

Mindig örökké egymást keressük,
Egy ut marad mindig a mi utunk,
Egymásra vágyunk mindig szüntelen
S egymással még sem találkozunk.

Halkan, lágyan hangzott el az ismeretlen ének utolsó szava, mintha könybefuló sóhajtas volna.

A félhomályos, elhagyatott szalon parfümös levegőjében még ott vibráltak az édes hangok, mikor a férfi belépett. Mintha szentélybe lépett volna.

A leány ott ült a zongoronán s maga elé nézett ölbetett kezekkel, aranyzóke haja kisugárzott a félhomályból és karsu alakjára csodálatos fénypázmákat vetett a lámpa halvány világát borító kristály.

A elhagyott szalon hasonlított egy csendes szigethez, a zajló oceanban. A palotában estély volt, a tágas termekben szindus, pompázó ruhákban, asszonyok és leányok táncoltak, flirtáltak . . . mindenfelé a pálmák alatt, a hol megtört a csillárak fénye, szerelmes párok sugtak össze. Söhajlaiktól mámoros, izzó volt a levegő . . . de sóhajtasuk nem volt panaszos.

A fényes társaságban a mámorotól, örömtől, szerelemtől ketten voltak idegenek . . .

barna volt a férfi és sötét szemü — aranyzóke, karsu leány és halvány mindkettő.

Párjára valahogy egyik sem talált még. Idegenül, céltalanul bolyongtak a szerelmes sokaságban s a szívük megtelt lopva, észrevétlen néma vágyódással, céltalan, fájdalmas szerelemmel . . . Az elhagyott szalont megtalálta a leány. Leült a zongorához, szórakozottan fejnnyitotta talán azt sem tudta miért. Keze a fehérén sugárzó bilentyűkre tévedt és azután felhangzott a dal . . . halkkal előbb, majd biztosabban, a néma bánat megkapó varázsával.

A magános férfi meghallotta a dalt és megtelt a lelke csodás sejtelemmel. S mint az álomlátó, aki ellenáthatatlanul vonz magához a hold erős sugára, gyönyörrel telten ment az ének után.

A férfi beszélni kezdett, zengő, mély hangon, a mely már az első pillanatban rokonérzéssel tölt el, előbb csodálkozva, majd megilletődve hallgatja a leányt.

— Soká, nagyon soká kerestelek . . . Uttatlan utakon, a hol bánatos, szomorú mindenki, féktelen izgalmak tányáin, a hol csak én voltam szomorú . . . És mert, hogy nem találtalak, bánatos vágyódással telt meg a szívem, parázssá omlott bennem az ifjúság lángja és vigasztalan homályba merült a lelkem . . . Hosszu, a kinos éjszakákon, oh, hány-szor láttam ragyogó arany hajad, hány-szor tártam ki a lelkem csodás szemed tekintete előtt.

— Ime, nézz a lelkembe. Méltó reád!

És kitártam előtte a lelkemet, a mely nem volt más, csak szerelem, tüzes, sohasem lankadó. Vártalak mindig csodálatos telemmel vártalak ma is. Mert tudtam végre megtalállak, mert tudtam, hogy hogy értem lettél, amiként nekem, értem én. Nem kértem ki vagy, honnan jöttél, hóban volt-e bölcsőd, vagy palotában . . . találtalak, eljöttem értem. Szeretlek, szerelem.

A rajongás tüzes rapszódija, a férfi lelkének mély zengése visszhangra lelt a leány szívében is. Szóltanul támaszkod zongorához és hamvas, bársonyos arcán rengett a lelke . . . Egy pillanatra csak a vülről hangok hallatszottak, zagyva össze-visszaságban.

— Grófnő, Angéla grófnő . . . komtesse . . . és a távolból léptek közeledtek a szalon felé is.

A leány magához tért. Fehér arca mozdulatlan volt immár, mint az alabástrom. Kinyitott ajkát egy szó hagyta el, halkán, keményen, mint az életre kelt diszharmonia.

— Nem ismerem önt!

Azután emelt fölvel, büszke méltósággal lépte át a küszöböt . . . a férfi lehajtott fejjel, némán állott a szoba közepén.

. . . A zongorán néhány mély hur zengett . . . a szalon sötét volt és barátságatlan.

nyilvánosságot működésének ismertetésére, ton szerényen munkálkodik azon, hogy az évek erős visszaesése meggátolassék és az aradi kereskedelem és ipar visszanyerje régi jelentőségét. Az általános közgazdasági nyra nézve kijelenti, hogy a kamara a környékkel szemben mint magyar hazafiakból álló tüleket hazafias magyar emberekkel szemben, almat táplál és készséggel támogatja a környék ama tevékenységét, mely kereskedelmünk iparunk emelését célozza; de mint önkormányzati testület ébren őrködik is, hogy ez a tevékenység valóban helyes irányu legyen. Ez a kamara nem fogja levenni zászlójáról a közgazdasági önállóság jelszavát, mely 1875. óta érvényben van.

Ami a helyi szomorú helyzetet illeti, ezen a kamara csak úgy segíthet, ha a helybeli kereskedő és iparososztály tömörül és a cselekvésére lép. Nem szabad elcsüggedni, ellankadni, érdekeinket, panaszainkat fel kell tárni minden követ meg kell mozgatni azok orvosláiért. A kereskedelem és az iparosság erős tényező, de csak akkor, ha mint ilyen, tömör sokban, oszlopokban vonul fel. Osszetartás nélkül nem érhetni el sikert. Erre az összetartásra biztatja tagtársait és kéri, hirdessék azt künn a családban is. Kezet-kézbe fogva elfogjuk a hajnalt jelentő első fénysugarakat. (Hosszú előadás)

Még Magyar Ferenc beszélt, a kereskedő osztálynak az elnökség iránt bizalmát tolmácsolva s a helyi kereskedelem fejlesztésére irányuló munkásságot hangsúlyozva, mire a tisztelgés véget ért.

Mit tartalmaz a kiegyezés?

(Az osztrák érdekek győzelme.)

— Az Aradi Közlöny távirati ártocsiója. —

Arad, január 2

A miniszterelnök újévi beszéde semmit nem árult el a kiegyezés tartalmáról. A miniszterelnök beszéde csak azt erősítette meg, a mi a hírlapi jelentésekből már ismeretes volt, hogy a kiegyezés megvan. Hogy azonban a kiegyezés milyen pontok és módzatok mellett kötött meg, arra nézve a magyar politikai körök teljes bizonytalanságban voltak.

A *Neue Freie Presse*, a mint Bécsből táviratozzák, mai számában már részleteket hoz erről a kérdésről és közlései arról tanuskodnak, hogy a kiegyezés megkötésénél az osztrák érdekek diadalmaskodtak. A *N. Fr. Pr.* a következőket írja:

(„Kompromisszum.”)

A mi a kiegyezési javaslatokat illeti, osztrák részről bizonyosak abban, hogy — a megnyilvánulásban a tárgyalásokat Magyarországnak 1899-ben kivívott és már meg nem változható álláspontja prejudikálta, — az osztrák kormánynak sikerült a kérdések egész sorozatában a maga álláspontját érvényre juttatni. Az egész kiegyezésnek kompromisszum-jellege van, a melynél azonban Ausztriának nemcsak hogy anyagi áldozatot nem kellett hozni, hanem különféle kérdésekben előnyöket nyert. Hogy azon koncessziókat, a melyeket elért, bizonyos irányban a maga eredeti követeléseit redukálni volt kénytelen. A kompromisszum természetével jár.

A vámtarifát illetőleg osztrák részről nagy súlyt helyeztek arra, hogy az, annak elkészülte után megfelelő alap legyen a kereskedelmi szerződések tárgyalásaihoz. Ez a cél tényleg elért. Az agrár vámtörvényeket, még pedig a német agrár vámtörvényekkel párhuzamos mérvben.

Az iparivámoknál magyar részről a fogyasztók érdekeit a termelőkre főleg helyezték. Osztrák részről mindazonáltal a fontosabb iparágaknál jelentős vámemelést vívtak ki. A főlemelt vámtörvények ugyan jóval kisebbek, mint a minők az ipari szaktestületek követelték, az emelés azonban mindenesetre nagyon jelentékeny.

Egy előkelő parlamenti személy, a ki a kiegyezési tárgyalások dolgában tájékozva van, ma a következőképpen nyilatkozott:

— Elértük azt, hogy az osztrák ipar ezen vámtarifa mellett meg tud élni.

(Ausztria nem áldozott.)

Az osztrákok győzelmét hirdeti ez a jól értesült helyről vett bécsi távirati jelentés:

Egy előkelő bécsi politikus a kiegyezési tárgyalások különböző fázisairól a következőket mondta:

A *Bánffy-Badeni* féle kiegyezés, ép a legjelentősebb kérdésben, a melynél a monarchia gazdasági jólétére volt szó, a vámtarifa kérdésében, károsan hagyott hátra, amely a reciprocitás határidő a junktimra vonatkozó megállapodások egész sorozatával még jobban komplikálódott, és ezért a nagy kereskedelem-politikai kérdésekben, a melyek most napirenden vannak, Magyarországnak a jelenlegi tárgyalás kézenfekvő alkalom volt, hogy a magyar követeléseknek nagyobb súlyt kölcsönözzön. Ennek a szerencsétlen kiegyezésnek, amely végső eredményben az általános felforduláshoz vezetett volna, csak a mostani tárgyalások befejezését véget, amennyiben egyfelől, — természetesen, föltéve, ha a parlamentek a kiegyezést elfogadják, — a monarchiának tíz évre mindkét államban biztos alapot szereztek, másfelől azonban, és ennek van a legnagyobb jelentősége — lehetővé vált az, hogy a külső kereskedelmi politikai kérdésekben fontos kérdéseket egyöntetűen szabályozzák. Ezen felül pedig sikerült a vám- és kereskedelmi megállapodásoknál Ausztria számára bizonyos előnyöket elérni. Ezen előnyöket nem szabad oly szempontokból megítélni, hogy ezek talán a birodalom másik felének károkat okoznának, mert annyi megállapítható, bár a kölcsönös engedmények részletei még nem kerültek nyilvánosságra, hogy mindkét fél érdekei egyenlő tekintetbe vétettek és hogy nevezetesen Ausztriának az államot érintő pénzügyi kérdésekben nem kellett újabb áldozatokat hozni. Különösen a készízetések felvételénél oly megegyezés történt, amely az osztrák államvasúttal velet számot, és e mellett Ausztriát nem kötelezi új áldozatokra.

(A kiegyezés a parlamentekben.)

Az említett bécsi lap közlése szerint a kiegyezési javaslatokat a Reichsrathban és a magyar képviselőházban rögtön azok összeülése után benyújtják. A megállapodások során nyilvánvalóan arra számítottak, hogy a javaslatokat el fogják fogadni. A szóbeli tárgyalások alatt azonban valószínűleg arra is számítottak, hogy mi történék, ha ez mégse sikerülne. Azt hiszik, hogy a magyar parlamentben a kereskedelmi szerződések ügye és az a körülmény, hogy 1907. év végéig új kereskedelmi szerződéseket bajosan lehetne kötni, elegendő okok lesznek arra, hogy az osztrák parlament munkaképtelensége esetén a parlamenten kívüli kiegyezésnek új formuláját — amelyet bizonyára még nem lehet megjövendőlni, elfogadják.

(Az ellenzék és a kiegyezés.)

Fővárosi tudósítónk táviratozza: A magyar képviselőház január 9-én tartja az évben első ülését, melynek napirendjére a bevándorlási törvényjavaslat van kitűzve.

A javaslat tárgyalását megelőzőleg a függetlenségi 48-as párt és a néppárt sürgős interpellációt intéz a miniszterelnökhöz a kiegyezést illetőleg, és pedig abban az irányban, hogy mikor terjeszti elő a kiegyezési javaslatot, s mikor kerül az tárgyalásra?

Függetlenségi 48-as párt addig, míg az osztrák törvényhozás nem fogadta el a javaslatot, nem bocsátkozik annak tárgyalásába.

(A tözede.)

A kiegyezés hatása, a mint lapunknak táviratozzák, a budapesti és bécsi értéktözsdéken ma már jelentkezett. Nagy véletelkedv mellett az összes papirokban olyan hausse állott be, a milyenre évek óta nem volt eset.

Szófiai távirat szerint a bolgár kormány felmondta az Ausztria-Magyarországgal kötött kereskedelmi szerződést.

TÁVIRATOK.

A venezuelai kérdés.

Washington, jan. 2. Itt azt hiszik, hogy *Castro* válaszában van egy feltétel, a melyet az itteni hatóságok nem fognak elfogadni. A külügyi hivatal azonban nem látja helyénvalónak, hogy a hatalmasságok között váltott javaslatok részleteit helyeselve vagy helytelenítse. Épp úgy tudni vélik, hogy a szóban forgó feltétel nem olyan nagy jelentőségű, hogy a békebírói döntés tervének elejtését vonná maga után.

London, jan. 2. A *Reuter*-ügynökség jelenti Caracasból tegnapi kelettel: *Castro* elnök úgy nyilatkozott a *Reuter*-ügynökség idevaló tudósítója előtt, hogy ha az idegen hatalmasságok a vizsály gyors végleges elintézését óhajtják, csak a kötelező kiméletet kell tanúsítani Venezuelá iránt. A vizsály megszüntetése most inkább tőlük függ, mint Venezuelától.

London, jan. 2. A *Morningpost* jelenti New-Yorkból tegnapi kelettel: Caracasból jelenti egy távirat, hogy egy new-yorki pénzemberekből alakult szindikátus, a mely nem áll összeköttetésben *Seligmann* nal, *Castro* elnökkel egyezésre igyekszik lépni olyan kölcsönre nézve, a mely Venezuelának lehetővé tenné, hogy tartozásait kiegyenlítse. A szindikátusban állítólag egy francia bankház is van.

Megváltoztatott halálos ítélet.

(Az összeesküvő huszárok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

A múlt év augusztus havában nagy feltűnést keltett a fővárosban az a merénylet, melyet egy huszár az őrmestere ellen elkövetett. E merényletet valószínűleg összeesküvés előzte meg, melyet a sokat sanyargatott huszárok szőttek brutális őrmesterük, *Kiss József* ellen.

Abban állapotok meg, hogy *Kiss József* elpusztítják, mert másképp nem tudnak megszabadulni tőle. Raportra, akár század-, akár ezredkihallgatásra hiába monnek, nem adnak nekik igazat, de meg egyáltalán nem is jelentkezhetnek kihallgatásra, mert az őrmester mindig utját állotta és állja ennek.

Miután kimondták *Kiss József* fejére a halálos ítéletet, sorsot húztak a huszárok, hogy ki hajtsa végre a titkos határozatot. A sors *Dobos* tizedest jelölte ki a megtorló terv végrehajtására, örömmel vállalkozott a megbízás teljesítésére, mert neki különösen sokat kellett szenvedni. Aznap is gyalázatosan bánt vele az őrmester gyakorlat közben. *Dobos* különben is kemény, akaratos legény volt, aki a polgári életben is szenvedett el már büntetést, mert egy fiatal iparost, aki a menyasszonyát kerülgette, alaposan elagyabugyált...

Másnap este *Kiss* őrmester az Üllői-úton lévő *Janics*-féle vendéglőben mulatozott. Este kilenc és tíz óra között ment hazafelé. Amint a kaszárnya népligeti oldalán haladt, a közeli kukoricásból egy sötét alak emelkedett fel s

háromszor rádőlt Késsre. A lövésekre az őrmester lebukott a földre, mire a merénylő futásnak eredt és eltűnt a homályban. De egészen jól ki lehetett venni a sarkantyupengést és kardcsörgést.

Az őrmester, aki jól tudta, hogy gyűlölik az alattasait, mindjárt gyanakodott, hogy a tettes egy századjabeli huszár lehet. A kaszárnyába sietett s a sötétben végigtapogatta az ágyakat. Észrevette egy, hogy *Dobos* tizedes ágya üres. Hogy ezt határozottan megállapítsa gyertyáért ment. De mire világosság lett a szobában, *Dobos* már ott feküdt az ágyán. Az egész ember csupa izzadság, a ruhája pedig egészen poros volt.

A tizedes úgy tett, mintha aludnék, miközben a takarója alatt kiszedegette revolveréből a még benne maradt töltényeket. Szerencsétlenségére az egyik leesett a földre s nagyot koppant. Az őrmester menten torkon ragadta s felrúta.

— Hol voltál az előbb? — kérdezte az ügyeletes tiszt.

— Itt aludtam, — felelte persze a tizedes.

— Mutasd csak a revolvered. — Ezzel megmotozták *Dobos* s megtalálták nála a pisztolyt. A tizedes erre beismerte, hogy ő volt a merénylő. A szegény, sokat szenvedett embert aztán börtönbe vetették s a hadbíróóság halálra ítélte. Az ügyet ezután fölterjesztették a hadtestparancsnoksághoz, mely a halálos ítéletet a napokban *6 évi szigorú fegyházra* változtatta át.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A Kossuth szobor asztaltársaságból.** Azon tisztelt családoknak, amelyek a *Kossuth szobor asztaltársaság* által megírtott Szilveszterestélyen megjelentek és a Kossuth-szoborra adakoztak, ez uton mond köszönetet az *elnökség*. A szombaton este nyolc órakor a városi sör-sarnokban tartandó ülés-e pedig a társaság tagjait, valamint a rokonszeliemű Kossuth Lajos asztaltársaság elnökségét és tagjait tisztelettel meghívja *Klein Ignác* elnök.

(*) **Az aradi pincér egyesület** elnöksége felhívja a tagsági díjjal hátralékban levő tagokat, hogy a hátralékos összeget szolgáltatassék be, nehogy a küszöbön levő közgyűlésen a jogaikban csorbát szenvedjenek.

Bizottságok választása a városházán.

(Közzététel közgyűlésen.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 2

Barabás Béla dr. tavaly indítványt tett, hogy a város bizottságainak újalakítása, illetve az új városatyáknak a bizottságokból való beosztása ne a város első rend-s közgyűlésén történjék, hanem arra az év legelső napjaiban rendkívüli közgyűlést tartsanak. Különbösen megeshetik például az, hogy a közigazgatási bizottság a rendes időben nem tarthat ülést, mert a tagoknak az a fele, akiknek az előző év végén lejárt a mandátuma, nem vehet részt, miután nem lett még újra megválasztva, s így a gyűlés nem lenne határozatképes. A közgyűlés annak idején ezt az indítványt elfogadta, s ezen határozat értelmében ült össze ma rendkívüli közgyűlésre a város törvényhatósága, hogy a bizottságokat kiegészítse.

A gyűlés megnyitása után először is *Kádas Kálmán* főjegyző fölolvasta az igazoló választmány jelentését a törvényhatóság új tagjairól. Az első kerületben beválasztott *Schusster* Illés, (Hosszú, állig csillapuló éljenzés, taps hangzott föl az öreg úr nevének fölolvására, amire ő meghajolva, kissé először kényülten köszönte meg az órációt) a negyedik kerületben

Berán Antal 1904, *Korbuly József* pedig 1907. év végéig terjedő mandátummal. Ezen választások a törvényes időn belül megtámadva nem lettek és a választmány mind a hármukat igazolt. A legtöbb adót fizetők névsorába, a kilépett *Rimer Lajos* helyére, *Lengyel Frigyes* került be.

Ezután fogtak hozzá a bizottságok megalkotásához, amely egyhanguan, élénkebb jelenetek híjával folyt be.

Az *igazoló választmány* tagjaivá a közgyűlés *Barabás Béla* dr., *Mülek Lajos* dr., *Rosenberg Miksa* dr., *Nagy Sándor* dr. és *Péterffy Antal* választotta meg. A főispán a bizottság elnökévé *Szalay Károlyt*, tagjaivá *Ararffy Ferenc*, *Steinhardt Mór* dr. és *Tolnai János* dr.-t nevezte ki.

A *sorozó-bizottság* tagjaivá *Domonkos Lajos*, *Dón Konstantin*, *Blaskovits Antal* és *Bozsik Györgyöt* választották meg.

Az *iskolaszékbe* *Hász Sándor* és *Nikolits Péter* helyére *Tagányi István* és *Vizer Lajos* választották meg.

Sorra egészítették ki ezután a többi bizottságokat. A nevezetesebb változások ezek:

Az *árviz-bizottságba* választották: *Berán Antal*, *Odray Antal*, *Vas Mátyás*.

Az *egészségügyi bizottságba*: *Schusster Illés* dr., *Groszmann Jakab* dr.

Az *építészeti bizottságba*: *Korbuly József*, *Neuman Dániel*.

A *gazdasági székbe*: *Assael József*, *Odray Antal*, *Berán Antal*, *Heim Bertalan*, *Vas Mátyás*, *Tagányi István*.

A *jogügyi bizottságba*: *Bogdán Virgil* dr., *Kell Lipót* dr., *Lukács Lajos* dr., *Priegl István* dr., *Tagányi István*.

A *közlekedési bizottságba*: *Heim Bertalan*, *Stauber József*, *Mayer Miksa*.

A *világítási bizottságba*: *Reinhart Géza*, *Weisz Sándor*, *Tennér Lajos*, *Vas Mátyás*, *Kis Ferencz*, *Vajda István* dr.

A *népnevelési bizottságba*: *Csák Cirják*.

A *vámkezelést ellenőrző bizottságba*: *Heim Bertalan*.

A *cseléd jutalmazási bizottságba*: *Berán Antal*.

A *pénzügyi bizottságba*: *Tagányi István*, *Stauber József*.

A *partiz bizottságba*: *Korbuly József*.

A *pénztár vizsgálo bizottságba*: *Assael József*.

A *szegényügyi bizottságba*: *Vas Mátyás*.

Barabás Béla dr. rövid fölbeszólása és a polgármester válasza után tisztázták a kérdést, hogy a bizottságok nem lettek egészen újra választva, csupán az új városatyákat osztják be az egyes bizottságokba.

Nagyobb érdeklődés és némi izgalom kísérte a közigazgatási bizottság öt tagjának választását. A mandátuma ejárt: *Barabás Béla* dr., *Hegedüs László*, *Mülek Lajos* dr., *Ottenberg Tivadar* és *Steinhardt Mór* dr.-nek.

A főispán a szavazás megejtésére két küldöttséget jelölt ki. Az elsőnek elnöke *Simay István*, tagjai: *Wallfisch Armin*, *Vajda István* dr. Jegyzője *Vannay Gyula* volt; a másodiknak elnöke *Boros Vida*, tagjai: *Gebhart István*, *Weisz Sándor*. Jegyzője *Angel István* dr. voltak.

A szavazás eredménye ez. Kapott a két küldöttségnél:

<i>Barabás Béla</i> dr.	47+44	91
<i>Hegedüs László</i>	47+40	87
<i>Mülek Lajos</i> dr.	28+27	55
<i>Steinhardt Mór</i> dr.	29+28	52
<i>Ottenberg Tivadar</i>	27+16	48

szavazatot és így ők, a régiek lettek megválasztva. Kapott még: *Ring Géza* 41, *Schusster* Illés 37, *Tagányi István* 31 szavazatot. Egy-egy szavazatot esett *Rosenberg Miksa* dr., *Szalay Arnold* dr. és *Tisch Mór* dr.-ra.

Az eredmény kihirdetése után véget ért a közgyűlés, a helynek jegyzőkönyvét a köznevelési bizottság elnöke által hitelesítették is.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: *Papageno*, a madárfogó, (Páros bérlet.)

Vasárnap: Délután: A kornevillei harci operette. Este: *Papageno*, bohózat. (Páratlan bérlet.)

* **Papageno.** Klasszikus darabnak nem ható a legkevésbé sem, bolondságnak ban annál inkább, melynek létjogosultsága hogy nagyokat lehet nevetni rajta. Már a nevető ember mindent megbocsát, küld na olyan módon találnak valamit elébe, ahogy ezt a darabot a mai előadás *Bokos Gyula* (Koczor ur, ki a maszkabálra geno, madárfogó jelmezbe öltözik) ált adás közepé. Sok jókedvvel játszó, jókedv ragadt a nézőire is. A két *Rózsa Lili* és *Sz. Karácsonyi Mariska* jól csinálták a dolgukat, mely dévaj becsípésből és nótázásból állott. *Rózsa* párs játéka, kedves gráciával lejtett kupiél zajos tapsokat, ujjazásokat kertésziesny kosztümjében melyben báloa készül, parádes látvány volt. *Sz. Karácsonyi Mariska* temperamentuma, ötletes, dóm játéka, szép hangja ma is sikert neki. Nagyszerű figura volt *Polgár Sándor* mint *Argyellán báka* s végtelenül mulatsá vagy a mint a darabban mondják „*orrri Sarkadi*”, mint borbély. A többi szereplő olyan igyekezettel játszottak s a rendezés olyan volt, mintha legalább is *Shakespeare* volna *Papageno*. (—)

* **A színház levele.** A színházulat tá ujev. déftőlten a színpadon egybegyűlt hogy *Zilahy Gyula* igazgatót üdvözöljék szónok *Polgár Sándor* volt, ki melegen s edel intezett az igazgatóhoz. Az igazgató után rendezői kiseretében tisztelettel *Iván főispánnal* és *Institőrök Kálmán* mesternél. — Az ujev alkalmából *Zilahy* kedveskedett tagjainak, hogy a színház vényezék által kiszabott 200 korona bü elengedte, érthető örömet okozva ezzel dekelteknek.

* **Ujházi Aradon.** A magyar színmű egyik legkimagaslóbb alakja, *Ujházi Ede*, minden évben, úgy ez idén is ellátogat Arad E hó folyamán fog színpadunkon vendé repelni. Két leghatalmasabb szerepét választ eljatszásra a *Zalameai bíró* t és a *Lengyel z*. Ezen előadások alkalmával a rendezés-lyam tartatik fenn.

* **Török Irma vendégszeraplése.** Erdély vendége lesz az aradi színháznak: *Török Irma* a Nemzeti Színház művésznője. A vendég rom legjobb szerepében fog fellépni és pedig *Dolovai nábob leányában* (melyben *Zilahy* játsza a kadétot), a *Vasgyáros*-ban és *Komédiások*-ban. Mindhárom előadás bérletben megy.

* **A bresováci hős.** A Vigszínházban, mint fővárosi tudósítónk jelenti, ma éj nagy sikere mellett játszották *Rákosi Vik* és *Guthi Soma* új bohózatát. A bresováci hős A kacagtató bohózatnak ez a meseje:

Pepikének hívják a bresováci hőst, a egészen ártatlanul jutott ehhez a bátor címbe. A katonaságná egyszerűen ráfogták, hogy nyerte meg a bresováci ütközetet. Híre nagy lón, hogy amikor cibillé lett, kinevezt a viharágyuk országos fellgyelőjének. Csakho a hős éppén nem felelt meg a nevének. Nygion is gyáva, sőt annál is rosszabb, me férjnek sem — férfiu. Az asszony pedig sz rélemre vágyik és Kacér Gida egy fiatal jogász után veti magát. Csakho a gyér megretten attól, hogy a bresováci hős ne Dódikát c-ábita el. A bonyodalom pedig kezdőd k, hogy Kacér Miklós fesőtömvé Kristofnebe szerelmes és az asszonyt műterm ben fogadja, a hól *Óda* is tállkát ad a bresováci hős nevének. Egy kaláford azonban megtalálja Kristofné szerelmes leveleit csodálatt képen Dódika arcoképével együtt. Ezt a szere

szarolásra akarja felhasználni, de mert ez sikerül, a műterembe vezeti a brezováci. Ennek a pipogya fráternek kacagtatóan íva a viselkedése, az asszonynak a meglepetéstől való rélelme és Kristóf ur páratlan hűsége és szerelmeskedései szerzik meg a bab sikerét. A brezováci hős kitűnő alakja minál. A szerzők főkluja ő, mert Pepike megízgatott és a mikor felízgatják, egyszerűen szik. Tessék elképzelni egy féltékeny négydühös férjet, aki fél a pisztolytól, de a retkezményektől is és a mikor végre mégis gértetik vele, hogy férfiúi becsülete van. Péter s ölnie, dühöngenie kell, hirtelen elal- k. Dehát a bonyodalom végén végre is ár- lanul kerül ki mindenki. Csupán Kristóf ma- lbüncs, aki a félreértés következtében a sa- feleségét is elakarván csábítani, az asszony zébe szolgáltatja ki magát és elveszi méltó ntetését. A mese egyáltalán nem szövevényes lát, de telve van a két jeles humorista szí- kázó ötleteivel, jó kedvével és humorával. szerepeket valósággal ráírták a Vigszínház gjainak egyéniségére és képzelhető, hogy színpad elsősorú művészei állottak össze, gy egy darabot sikerre vezessenek.

* Kordy Dezső városunk fia, a jeles gor- onk művész, *vasárnapi* hangversenyének mű- ra: *Herbert Viktor*, *S uite 3 mű*, előadja *Kordy*; *Pergelesé*, *Nina*, *Mozart*. A figaró ha- assága c dalmű áriája, énekl *Roemer*; *Popper* lagyar Rapszodia, *Kordy*. *Goldmark* Herzel, *Libalovich*, *Tündérencod*, *Roemer*; *Kordy* Chant *Ete*, *Dunkler* La filense, *Kordy*; *Habay* falu- égén, *Rozsabokor*, *Roemer*; *Chopin* Nocturne, *Legyei* Csárdás, *Kordy*. Jegyek válthatók *Ré- ész* Nándor könyvkereskedésében és este a éntárnál.

A szász udvar botránya.

(Orth János életben van?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

A legújabb bécsi hírlap, a „Zeit“-nek egy munkatársa felkereste a Montreux-ban tartózkodó *Lipót Ferdinánd* főherceget, akivel érdekes párbeszédet folytatott.

A hírlapíró és a főherceg beszélgetéséből a következőket vesszük ki:

— Délután, egy territeti séta alkalmával, mikor Erzsébet királyné szobra előtt elhaladtam, azt mondta a főherceg: A dolog soha nem jutott volna ennyire, ha ő élt volna. A királyné mindig kegyes volt hozzám és mindig kedvelt. Ő lett volna a menedékem, ő megvédte volna engem, mert jól ismert bennünket. Ezután megint a királyról beszélt, akivel nagyon foglalkozik gondolataiban:

— Most természetesen vége mindennek. Neha sem tudnék bocsánatot nyerni. Azt, ami most történt sohasem lehet jóvátenni. Azonban jól tudom, hogy a király alapjában nem volt rosszakaróm. Ha csendes idők jöttek, annyi jószolgát mutatott, hogy meg voltam lepve. Az utolsó években mindenestre rosszabbul ment. Egy például Drezdában voltam, hogy az elhunyt király temetésénél atyámat képviseljem. A szász király világosan mutatta, hogy jelenlétem nem zavarja neki. Bizton hitte, hogy én vagyok nő- férj tanácsadója. Drezdában a király előtt voltam kegyben. Mikor látogatást akartam tenni, nem fogadott és a fejedelmek üd- se alkalmával egy szó nélkül elment volna uttam, ha Alexis nagyherceg, akihez a király éppen fordult, rám nem mutatott volna, megszegyenülten álltam ott. Ezután köszö- ntem meg a nagyhercegnek, aki vigasztal- t és azt mondta: „Hja igen, az embert több- ör mellőzik otthon. Én is ismerem ezt...”

Orth Jánosról.

Természetesen Orth Jánosról beszélünk és főherceg egyszer azt mondja.

— Szeretnék írni hozzá.

Csodálkozva kérdezem:

— Hát él?

A főherceg ezeket válaszolja:

— Azt hiszem igen. Mi valamennyien hisz- szük. Hallgassa csak: Sógornóm, Péter bátyám felesége és mások, akik emlékeznek reá, ne hány évvel ezelőtt Cannesben látták bátyjának jachtján. Azt mondják, hogy láttak egy embert, aki bajszalnyire hasonlít János főhercegre.

— Mért nem szölitotta meg valaki?

— Senki sem merte. Főlöslleges is lett volna.

— Igen, de bátyja a hajótulajdonos, *Lajos Szalvator* főherceg is adhatott volna felvilágo- sítást...

— Nem. Lajos bátyám nehezen megköze- lithető ember. Zárkózott és egyhangú. Ha Orth János, fel isszedte a baleári szigetekről, akkor meg is tudja őrizni a titkot. Lajos főherceg mint egy romete él szigetén és onnan semmi ki nem szivárogo.

— Ezek azonban gyenge támaszpontok.

— Igen, de van még más is. Lajos főher- ceg és Orth János régtől fogva benső barát- ságban éltek. János főherceg a zürichi banknál négy millió forintot tett le. Kevés évvel ezelőtt atyám, mint Orth János legidősebb bátyja, mint annak örököse fordult a bankhoz. Elutasították s arra a kérdésre, hogy mi történik az el- tett összeg kamataival, megtagadtak minden felvilágosítást.

— Ön tehát azt hiszi...

— Azt hiszem, hogy *Orth János talán Zurich- ből szedi fel a kamatokat* és hogy azokat, mint én kívánom neki, egészségben és csendben elkölti.

Lujza főherceg szerelmi ügyéről is érdekes véleményt mondott egy svájci jogász, Eszerint a főhercegnő és *Giron* jól választottak, mikor Genfét választották tartózkodási helyül, mert Genf az egyedüli svájci kanton, mely a házasságtörést nem bünteti. Minden más kantonban a sérelt indítványára megbüntetik a házasságtörőket. Genfnek ez a sajátos különlegessége azonban az új svájci büntetőtörvénykönyvnek áldozatul fog esni.

„Semmi se új...”

Egy komoly francia lap, a „Journal de Dé- bats” érdekes és a *Lujza trónörökösné* esetéhez egészen hasonló esetet említ föl:

A hatvanas évek utolsó novemberében, a porosz trónörökösné, a későbbi *Frigyes* császár- né, férje szekrényének rendbehozása alkalmá- val egy ékszerdobozot talált, melyben nagyon szép gyöngygyűrű feküdt. Miután másnap volt a születésnapja, azt hitte, hogy egy neki szánt meglepetés. Mennyire meg volt azonban le- petve, mikor másnap az udvari bálon, *egy ud- varhölgy nyakán látta az ékszert*.

Azonnal eltökélte magát, hazament, titok- ban összecsomagolt és vonatra ült, hogy vissza- menjen anyjához, az angol királynéhoz. Már egy óra telt el, mikor észrevették eltűnését. A trónörökös magánkívül volt, és rögtön a ki- rályhoz szaladt. A király tanácskozott Bis- marekkaival és Bismarck maga rögtön határozott, felült egy különvonatra és utána ment a trón- örökösnének, óvatosságból magával vivén egy letartóztatási parancsot. Kölnnél utolérte. A trónörökösné eleinte vonakodott visszatérni, amire Bismarck a kölni rendőrség útján tudatta a trónörökösnővel, hogy le van tartóztatva. Egy órával később hajlandó volt visszatérni férjéhez.

A francia lap megjegyzi, hogy ha a szász udvarnak lett volna Bismarckja, a szennyest házilag mosták volna meg.

Udvari hang a trónörökösnéről.

Bécsből írják a félhivatalos berlini *Informá- cionnak*:

Az udvarhoz közel álló körökben, a hol a szász trónörökösnét még leánykorából ismerik,

nem a leghizelgőbb véleménynyel vannak felőle. A trónörökösnő már leánykorában is szélsősé- gekre hajlott és nagy kellem-tlenséget okozott inkább színészhoz, mint hercegnőhöz illő vi- selkedésével. A mikor a trónörökös elvette, mindenkinek ez volt a nézete:

— *Ez a derék, jó ember is különöb feleséget érdemelne.*

A trónörökösnő fektelen és korlátot nem ismerő természetű még jobban kitört asszony korában. Neha az egész szász udvart megbot- ránkóztatta viselkedésével. — Annyira ment könnyelműségében, hogy a királyi palotába küldtek a címére *szerelmes leveleket*. Más szó- val, a trónörökösné és fivére *Lipót Ferdinánd* főherceg azokkal tartott, a kiknek viselkedése nemcsak a trón mellett, hanem a falusi vis- kóban is megítéltetnek. A trónörökösné hiába mentegetőzik: bűnös asszony ő, épen olyan, mint más szegénysorsú nő, a ki nem tud ma- gán és szenvedélyein uralkodni.

Beszélgetés a trónörökösnével.

A bécsi *Zeit* tudósítója Montreuxból, hol *Lipót Ferdinánd* főherceggel beszélt, Genfbe utazott, hogy *Lujza* trónörökösnével is beszél- getést folytasson. A főherceg figyelmeztette az ujságíró, hogy mielőtt a trónörökösné elé ke- rülne, be kell mutatkoznia *Giron* nyelvmes- ternek.

Igy is történt. Az ujságíró *Giron* fogadta, kinek nagyon sok dolga volt. Sok időt tölt az az előcsarnokban, hol látogatókat, főképen ujságírókat fogad, leveleket vesz át a portástól, s leveleket továbbít. A nyelvmeszter keskeny- vállú ember, aki a bécsi gigerlik típusához ha- sonlít.

Giron a bemutatkozás után bevezette az ujságíró a trónörökösné lakásába. A trónörö- kösné igénytelen alak, kis szemekkel, keskeny, kissé lesóványodott arccal, s ha beszél, mindig mosolyog.

— Tehát egyedül *Giron* az oka — kérdezte az ujságíró — hogy megszökött fenséged.

— Többször megakartam kísérteni már. Mindig azt képzeltem, hogy bármely *szá- sában jobban érzem magam, mint az udvarnál*. De ki tudja, *Giron* nélkül megtettem volna-e.

— *Lipót Ferdinánd* főherceg tudott elő- zőleg a szökésről? — kérdezte a beszél- getés folyamán a tudósító.

— Nem tudott semmit. Őt nem érheti semmiért vád.

— Igaz-e, hogy Szászországban bán- talmazták?

— Szászországban? Nem. Inkább azt mondhatnám, hogy a szászudvarnál. De férjem sohasem bántalmazott. Férjem jó volt, de az ő modorában. Férjemnek a va- dász és a katonaság és a művészet volt az élete. A tudomány, művészet és irodalom veszedelme terrenum volt előtte. En pedig bécsi nő vagyok, aki megszokta, hogy *nehá szabad nevetnie*.

— Hát a nevetés, —

— El volt tiltva az udvarnál.

— Hát olyan nagy bűn ez?

— Igen, ott ahol a *jezsuiták* dirigál- nak, különösen az olyan dolgokon, melyek az én szememben nevetségeseknek tűn- tek föl.

— De mégse ezért szökött meg?

— Nem, hanem szerencsétlen házasa- ságom miatt. Olyan asszonynak, mint a minő én vagyok, szeretnie kell az urát; az olyan vérmérsékletű nő, mint én, *sze- relem nélkül nem élhet*.

— De azt csak elismeri, hogy ferje szerette?

— Nem mondom, hogy nem. Szögletes, ügyetlen, nem való hozzám, de deák, jó emeer, s azt hiszem, még ma is szeretet.

— Mi történik ezután? — vetette fel a kérdést a hirlapíró.

— Nem tudom. Az enyéim nem moognak, de majd megmozgatja őket az igyvédem.

Ezután gyermekeiről beszéltek.

— Azt a gyermekemet, aki ezután fog születni, — mondta — megtartom minden áron. Küzdeni fogok érte, ha kell, mert tudom, milyen sors vár rá, ha elszakítják tőlem.

Ezzel véget ért a beszélgetés.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 3. Az aradi atletikai klub bálja (Fehér Kereszt.)

Január 5. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlés aradi fiókja társasvacsorája (Pécskaui-ut 1.)

Január 10. A magyarországi vöröskereszt lippai fiókgyűlésének jelmezbálja (József főherceg szálló.) — Az aradi hivatalosok betegsegélyző és temetkezési-egylet táncvigalma (Kass vendéglő.)

Január 17. Lutheránus bál (Fehér Kereszt.)

Az atléta-bál.

— Január 3. —

Az idei szezon első nagy mulatsága: az atléta-bál, melyet az *Aradi Atlétikai Klub* rendez, holnap, szombaton este teszi hangossá a Fehér Kereszt nagytermét. A bálozó fiatalok eme első találkozója nagy érdeklődésre tarthat számot, s fokozzák a mulatság varázsát azok az előkészületek, melyeket a rendezőség tett erre az alkalomra.

A mulatság hangversenyyel kezdődik este fel kilenc órakor. A hangverseny főpróbáját ma este hat és nyolc óra között tartották meg biztató sikerrel. Különösen kedves dolog az a zongoraszám, melyet két kis fiú: *Dániel Lajoska* és *Lacika* adnak elő. A hangversenynek, melyben kiváló műkedvelők és művészek vesznek részt, következő a végleges műsora:

1. *Czigány zene.* Előadják: Beniczky Kálmán, Kalmár Lajos, Keller Lajos, Kövesdy Alajos, Máday Sándor, Persa Péter, Péterffy Akos, Szokolczay Lajos, Székely Károly, Uray József, Uray Sándor, Vannay János dr.

2. *Részlet, Erkel „Bánk Bán” Operájából.* Zongorán előadják: Dániel Lajoska és Dániel Lacika.

3. *Magyar Népdalok.* Éneklő: Békéssy Gyula, az aradi Nemzeti Színház tagja. Kíséri az uri cigánybanda.

4. *Vig Monológ.* Előadja: Zilahy Gyula, az aradi Nemzeti Színház igazgatója.

5. *Kuruc nóták.* Türogatón előadja: Székely Károly és Joanovics Sándor. Kísérik: Kalmár Lajos, Péterffy Akos és Uray József.

A Fehér Kereszt nagytermét a bál alkalmából stilszerűen feldíszítik. A belépő díjak a következők: személyjegy 4 korona, családjegy 10 korona, karzatjegy az első sorban 4 korona, a többi sorokban 2 korona. A mulatság jövedelmét az Aradi Atlétikai Klub sporttelepe javára fordítják.

(=) **Szilveszter est az ipartestületben.** Az iparoskör tagjai az iparos ifjusági egylettel karöltve kiválóan sikerült estélyt rendeztek az év utolsó estéjén az ipartestület nagytermében. A mulatság össze volt kötve szavalatokkal, műkedvelő előadással, zenével és táncsal. Az igen ügyesen összeállított műsor a következő volt: „Magasan repül a daru”, előadja az ifjusági dalárda; „Bakó Péter” költemény, szavalja Cirkál Gyula; Monolog, előadja Kondor Béla, „Idegen” drámai költemény, előadja Varga József, „Jere-

más siralmai”, bohózat egy felvonásban, közreműködött Pap János, Csomán Etelka, Csomán Erzsike, Vankó Ferenc, Klemm Ferenc, Felföldi Rozika, Csomán István és Tamásovits Károly. „Népdalok” cimbalmon előadja Csáky Mariska; Monolog előadja Várady József, „Fogoly lengyel” költemény, szavalja Klein Dezső, „Annuska” beszély Gardonyi Gézától, felolvassa Kiss Ferenc Monolog „Szeretem a nőket”, előadja Kovács Lajos ur. Népdalok: előadja az ifjusági dalárda. A nagyteremnek minden legkisebb zugát megtöltő óriási közönség mindvégig kiváló figyelemmel kísérte az érdekes műsort, különösen nagy tetszés kísérte a rendkívüli hatással előadott műdarabot és Csothy Mariska cimbalom játékát, valamint Varga József által mély érzéssel előadott drámai költeményt. A szórakoztató előadások éjjelig tartottak, a midőn igen sikerült allegóriai képzetben lett az az új év bemutatva, miközben a dalárda és az egész közönség a „Hymnus”-t énekelte. Éjjel után táncra perdült a fiatalok, amely reggeli hat óráig tartott. A sokadalomból a következők neveit jegyeztük föl:

Asszonyok: Berán Antalné, Barthel Ernőné, Kaiser Lipótné, Kiss Ferencné, Olasz Lajosné, Wagner Karolyné, Klár Ferencné, Pivni Vencelné, Kudlik Jánosné, Szilágyi Jakabné, Tóth Mihályné, Pika Ferencné, Weisz Sándorné, Koller Jánosné, Pataki Jakabné, Ppfinter Mártenné, Zimmermann Jánosné, Gáza Karolyné, Tafrow Józsefné, Havancsák Józsefné, Krizsán Jánosné, Szuppi Lajosné, Török Karolyné, özv. Téger Józsefné, Fabian Antalné, özv. Kenderessy Karolyné, Sparlang Jánosné, Spontil Viktorné, Adorján Dezsóné, Ráday Jánosné, Nieder Péterné, Pogonyi Sándorné, Felföldi Karolyné, Wolcz Józsefné, Bosnyák Jánosné, Tautner Ferencné, özv. Kalocsa Istvánné, Kohn Vilmosné, Tomsik Ferencné, Merfy Antalné, özv. Csomán Józsefné, Panker Jánosné, Hammer Mórné, ifj. Boka Kálmánné, Zavadovits Jánosné, ifj. Wilkov Györgyné, Porcán Lajosné, Csothy Nándorné stb.

Leányok: Barthel Ilonka, Berán Teréz, Kenderessy nővérek, Téger Mariska, Gönczö Terike, Csóty Mariska, Tomsits Herminka, Spontil Teréz, Ráday Mariska, Nieder nővérek, Pogonyi Mariska, Csomán nővérek, Felföldi Rozika, Staudinger Franciska, Wolcz Irénke, A't Etelka, Bosnyák Erzsike, Tautner nővérek, Orosz nővérek, Sándor Irma, Pika nővérek, Kniezer Katica, Kniezer nővérek, Hubert nővérek, Krizsán Margitka, Pfiner Katica, Merfy Rozika, Dracsits Regina, Stendl nővérek, Szuppi Borbála, Wein Pannika, Hegedűs Juliska, Zavadovits Dóra, Kovács Margitka stb.

Zsúr az ingyen kenyér javára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2

Az ingyen kenyér javára tervezett zsúrok sorozatának ma volt a megnyitója. A városháza nagytermét szép közönség töltötte meg, mely sok élvezetet talált az ügyesen összeállított programmban.

Bekezdőül *prológus* hangzott el, melynek ötletes és ügyes poétája *Farkas Ferenc*. A szép költeményt, melyet *Jancovics Ferenc* tanár olvasott fel hatással, lapunk más helyén közöljük.

Ezután *Leitner Ernő* dr. tartott felolvasást az *inségről*. Művébe sok tanulságos és megszívlelendő dolgot foglalt össze. Ismertette a külföldnek az inség elleni intézkedéseit, majd Magyarország e nemű szervezeteire tért át. Különösen érdekes volt felolvasásának az a része, melyben az aradi állapotokról szólt, s felsorolta a teendőket is, melyek ez irányban a társadalomra várnak. Nagy lendületet látta abban, fejezte ki mintegy tendenciaképpen, ha az aradi humánus intézmények összefolyának, s egyesülve munkálkodnának a közös célért. Az érdekes felolvasást mindvégig figyelemmel hallgatta a közönség.

Zilahy Gyula, az aradi színház igazgatója adott elő ezután egy költeményt: a bányász-szerencsétlenségéről, melynek a szomorúról kacagatóra való fordulatát remekül aknáztta ki.

B. Szabó József, a szintársulat tagja a „Kor-nevillal harangok”-ból, majd a „Bajazzok”-ból

énekelte. Az ő meleg, hajlékony hangja, kiváló színezése megkapták a közönséget.

Végül ismét *Zilahy Gyula* állott a pódiumra, s a tudós tanár paródizálásával szakadatlan kacagásban tartotta a közönséget. Pompás előadási képessége, diszkrét volta mellett is hatásos humora ugyancsak rászolgáltak a zajos elismerésre.

SPORT.

+ Az **Aradi Atlétikai klub** december hó 31-én délután *Szathmáry János* ügyvezető elnök elnöklete alatt választmányi ülést tartott, a melyen is az elnök meleg szavakban mondván köszönetet a választmánynak munkásságáért, kiemeli az elmúlt év nagyobb eseményeit, melyek hivatalos voltak arra, hogy a klubot jó hírnévhez juttassák. Örömmel emlékezik meg azon körülményre is, hogy a klub tagok száma az elmúlt év alatt 120 taggal növekedett, kik között városunk nem egy előkelőségét fűvözölhetjük. A rokonszeny megnyilatkozásának tekinti azt, hogy városunk díszes hölgyközönségéből közel 16-an léptek már be táborunkba, s megbecsülhetetlen lelkesedéssel vallják magukat *atléta-hölgyeknek*, kiknek is legközelebb küldi el a választmány tagságukat igazoló okmányukat. A gyűlésen a klub tagjai közöl felvették: *Szalay Ilonka* és *Kintzig Margit*, dr. *Borsos Béla* orvos, *Dálnoki Nagy Lajos* elispán, *Fixek István* nyug. honvéd százados, *Gyurcsó-vecz Emil* adóhivatali ellenőr, dr. *Szalay Dezső* törv. albiró, *Vincze Endre* Acsev. főpénztáros.

Ujévi csillagok.

(A tartalékosok előléptetése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

A hadsereg rendeleti közlönye szép újévi szerzett egy csomó fiatalembernek. Nagy csillaglás volt ugyanis katonáéknál és holnap már tömérdek új hadnagy fog büszkélkedni vadonatúj uniformisában, amelynek gallérján ragyogva tündököl az első aranycsillag.

A hadsereg rendeleti közlönyének újévi száma 620 gyalogsági, 43 lovassági, 84 táb tüzérségi, 37 vartüzérségi, 25 egészségügyi 243 műszaki tartalékos hadnagy kinevezését közli. Ugyancsak megjelent a honvédség rendeleti lapja is, mely szintén nagyszámú előléptést publikál.

A bennünket érdeklő előléptetések a következők:

Tartalékos hadnagyok.

A csász. és kir. 38-ik gyalogezredben tartalékos hadnagyokká léptek elő a következő hadapród-tiszt-helyettesek: *Tabakovits Dusan*, *Groszmann Alfréd*, (mindkettő áthelyezve a 38-ik ezredhez) valamint a következő volt egyéves önkéntesek: *Telescu György*, *Chelnicean Aurél* (mindkettő áthelyezve az 51-ik gyalogezredhez.)

Idegen ezredekben hadnagyokká léptek elő a következő aradi és aradmegyei tartalékos hadapród-tiszt-helyettesek: *Simon Gábor* (62), *Angelina József* (64), *Vaja Kálmán* (2), *Prohászka László* dr. (tiroli vadászvezred.)

A csász. és kir. huszárezredben tartalékos hadnagyok lettek: *Draxler Bruno* és *Tolnai Lajos*, mindkettő a 3-ik sz. Hadik-huszárezredben, továbbá a következő volt önkéntesek: *Szelle József* (2), csurgói *Kéty András* (3), *Hardy Dénes* (3).

A m. kir. lugosi 8. honvédgyalogezredben hadnagy lett: *Sáfrán Gyula* tartalékos tiszt-helyettes, valamint a következő volt egyéves önkéntesek: *Szánthó János*, *Farkas Sándor*, *Havas Zsigmond*, *Pártos Sándor*.

A m. kir. honvédhuszárságnál *Czárán Zoltán* tiszt-helyettes a 2-ik és *László József* volt önkéntes a 3-ik huszárezredben nevezetett ki tartalékos hadnagygyá.

Tartalékos tiszt-helyettesek.

A csász. és kir. 38-ik gyalogezredben tartalékos hadapród-tiszt-helyettesekké léptek elő

a következő hadapród őrmesterek: *Vas Emil, Radó Izó, Károlyi József, Polacsek Hermann, Sátor Géza* és a 101 ik gyalogezredben *Földes Miksa*.

A m. kir. lugosi 8. honvédtáborozásban: *Sándor Imre, Kauten János, Reiner Arthur, Rumber Károly, Lupea Kornél* és *Roth Árpád* volt önkéntesek.

Hadapród-őrmesterek.

A cs. és kir. 33 ik gyalogezredben tartalékos hadapród őrmesterekké nevezettek ki a következő volt egyéves önkéntesek: *Pittner József, Erdélyi Antal, Biró Dániel, Tokody Sándor, Bienenstock József, Friedrich András, Barbura Szever,* továbbá *Filperger András* (át-helyezve a 39 ik ezredhez) *Oncu Nerva,* (át-helyezve a 39. ezredhez), *Gaal József, Muzsai Sándor* és *Petrutiu Jusztin,* (mindhárman át-helyezve a 37. ezredhez), *Kovács Antal, Ede Lőrinc* és *Fejér Jenő* (mindhárman át-helyezve a 46. ezredhez), *Marianovich András* és *Medgyesy Ignác* dr. (mindkettő át-helyezve a 46. ezredhez)

A cs. és kir. 3-ik huszárezredben a következő volt egyéves önkéntesek: *Jakabffy Lajos* és *Halmay András,* továbbá a tavaszi önkéntesiskolában Aradon szolgált önkéntesek közül *Zádor Ervin* és *Schwarcz István* (a 7 ik huszárezredtől mindkettő át-helyezve a 10 ikhez.)

A tüzérségnél hadapród őrmesterré lépett elő *Török Ferenc* 7 ik hadtesttüzérezredbeli volt egyéves önkéntes.

Aradi Közlöny.

Január elsejével új előfizetést nyitottunk az Aradi Közlönyre.

Ugy érezzük, hogy hangzatos előfizetési felhívásra nincs szükségünk. A vidék legnagyobb, leg-tartalmasabb napilapját adjuk az olvasó kezébe, mert célunk az, hogy kimerítő gazdag hiranyaggal, lapunk szellemi részének előkelő színvonalával, fölöslegessé tegyük a vidéken a fővárosi lapokat.

Az Aradi Közlöny, függetlenségének teljes tudatában, a törhetlen, tiszta szabadelvűség, a nyílt szókimondás és a demokrácia fegyverével fog harcolni a jövőben is az igazságért és a közjóért.

Zászlónkon ez a jelszó áll: Mindent a közön-ség érdekében!

Az ARADI KÖZLÖNY előfizetési ára:

HELYBEN		VIDÉKEN	
házhoz hordva:		postán küldve:	
Egy évre	24.—	Egy évre	28.—
Fél évre	12.—	Fél évre	14.—
Negyed évre	6.—	Negyed évre	7.—
Egy óra	2.—	Egy óra	2.40

HIREK.

Prolog az ingyen kenyérhez.

— Az ingyen kenyér javára rendezett előadáson fölolvas-ta: *Jancsó Ferenc* tanár. —

Önök nem hívtak, mégis megjelentem.

Igy hozza ezt illendőség, szokás.

A múltban tán előljáró beszédre

Nem vagyott minden ünnep avatás.

De amióta trónját Tháliának

Egy sorban üdvözlé kilenc prolog.

Prologtalan kezdés fölött azóta.

Kétes siker Damokles kardja lóg.

Szabad tehát? Így kezdi valamennyi.

S nyomukban én is felve kérdezem

Oh én megvallom, az ajtó kilincshez

Aggódó reszketéssel nyult kezem.

Meg sosem jártam ily szép palotában,

Ily fényes társaságot két szemem.

Álomban csak ha látott s hallgatóság

Nem csüggett soha még beszédemen.

Gyakorlatom sincs ékes szóvirágban,

Csiszolt modort vaj hol tanulhaték?

Bocsássanak meg, ha valót keresvén,

Kevésbé tetszetést is mondanék!

Diszes szobákba máskor úgy se lépek,

Dus lakomákon részem nincs soha,

Nyugalmas otthont ad a tél Önöknek,

De énhozzám kegyetlen, mostoha.

Didergek bár, tüzet kalyhámba nem rak,

Nekem a dél ebédre mit se hoz . . .

Csak nyári rongyok, mikbe burgolódom,

Sorsom mindaz, mi fájdalmas, mi roszt.

Örömtelenül élek s számkivetve,

Mintha ez a föld nem is vón anyám;

Csak úgy tengődöm végtelen nyomorban,

Majd itt, majd ott a részvet ajtaján . . .

Én az inség vagyok!

Bocsássanak meg, jól tudom szívükhöz

Az esdeklő szó bizton eltalál,

Hisz elrejtözve mindenik kebelben

Emberi jogról él az ideál.

S ha e rejtély nyitját eltalálja,

Nemes tettekre felszökkenheti . . .

De bár a szívek megnyilatkozása

Ne volna ilyen ünnepi!

Ne volna érdem az, mi elmulasztva,

Az ideál fonségét törli el,

S ne varna alkalmoszerű napokra

A megnyilatkozásra a kebel!

Oh köszönet, én nem oktatni vágyom,

Amit Önök akarnak jó, nemos!

De lám, az inség nem csupán segélyre,

Az inség, tiszteletre érdemes

Az inség magvát emberek veték el

És intézmények büne tartja fenn . . .

Lehetne másként ezrek sorsa fényes

Es millióké bus, örömtelen?

Mit rendszereknek büne alkotott meg.

Az Önök szíve most enyhíteni jó.

Ingyen kenyérre jut az éhezőknek

S meleg szobára: mégsem ez a fő!

Csak alamizsna, bármi enyhe szóval

Illessük s koldus az, ki részesül.

Pedig hány szívben az ingyen kenyérről

Egy egész világ összedül.

Pironkodással hány nyul a kenyérhez,

A melyet megszerezni vón' joga.

A kenyér perenyi éhét esi lapítja,

De oh cserében mennyi vész oda!

Mert balsors az, hogy ép karoknak ezre

Kétségbeesztő téltelenségben áll,

S elszorvad, ha szegyénytől láncra verve,

Az ingyen kenyér boltba nem talál.

S mi szoktassuk rá a pironkodókat,

Hogy munkátlanság is jogcim lehet

Megéhetésre s neveljünk reája

Ingyen kenyéres nemzedékeket?

A munka nemesítő láng sugárit

A proletártól megvonja karunk?

Munkát teremtsünk adományainkkal,

Ha igaz megsegítést akarunk!

Ne perenyi hévvel, s ne ötletszerűen

Apoljuk e finnyás viragokat . . .

Minő a rügy, mit zsöngén felfakasztunk.

A törzsökös fa oly gyümölcsöt ad.

Ingyen kenyér, aldás a perenyi kinra,

Csak rendszerre fejleszteni nem szabad.

Betegnek, nyomoréknak alamizsnát,

De ép kezekbe munkát adjanak!

Farkas Ferenc.

— Az ujesztendő. Az esztendő eső napja a jókivánságoké. A b. u. é. k. régi dolog, de nem kopott meg, s minden év beköszöntőjén reménységet ébreszt egy jobb esztendőre annak lelkében, aki a jókivánságot kapja. Mert jó reménység még régiebb az újévi üdvözlésnél is, olyan régi, mint maga az ember. Az üdvözlésből a tegnapi nap folyamán mindenkinek kijutott, de különbözőbb övicióban részesültek a hivatalok, egyesületek, testületek vezetői. *Urbán Iván* főispán és *Institoris Kálmán* polgármester

voltak különösen központjai az üdvözléseknek. A főispánnál a város és megye, a polgármesternél a város tisztviselői testületileg jelentek meg. A megyei tisztviselők üdvözölték *Dálnoki Nagy Lajos* alispánt, s úgy a városnál, mint a megyénél kifejezte a hivatalnoki kar jókivánságait a hivatalok többi vezetői előtt is. A szabadelvűpárt is tisztelgett a főispán és a polgármester, továbbá *Salacz Gyula* országgyűlési képviselő előtt. A párt küldöttségét *Tagányi István* pártelnök vezette, miután előbb őt üdvözölték az újév alkalmából. A függetlenségi és 48-as párt küldöttsége *Müller Károly* pártelnököt és *Vizer Lajos* alelnököt kereste fel. A törvényszéken *Ottobay Károly* elnököt üdvözölte a bírói kar, a járásbírósnál *Kugler István* kir. táblai bírónak, az ügyészségnél pedig *Meszlényi Antal* dr. kir. ügyésznek gratuláltak. A pénzügyigazgatóságnál *Farkas Győző* pénzügyigazgató, a jószágigazgatóságnál *Csernovics Diodor* dr. jószágigazgató voltak az öviciók központjai. Az ügyvédek *Szalay Károly* kamarai elnökkel tisztelgett. Nagyobb ünnepélyesség keretében ment végbe az üdvözlés a kereskedelmi és iparkamarában. A székház nagytermében *Reinhart Gyula* alelnök intézett beszédet *Kristyó János* elnökhöz. A kereskedők köre is testületileg járult elnöke *Tedeschi Viktor* elé.

— A miniszterelnök üdvözlése. Az *Aradvárosi szabadelvűpárt* újév reggelén a következő táviratot küldötte *Szell Kálmán* miniszterelnöknek:

Arad szabad királyi város szabadelvűpártja hódolatteljes tisztelettel üdvözli Excellenciát az évforduló alkalmából. Törhetetlen bizalmának kijelentése mellett arra kérve az Ezek urát, hogy Nagyméltóságodat számtalan éveig tartsa meg Hazánk és Nemzetünk javára! *Tagányi István* a szabadelvűpárt elnöke.

Szell Kálmán miniszterelnök ezen üdvözlésre a következő táviratot küldötte:

A szabadelvűpárt újévi jó kívánatait hálásan köszönöm és viszonzom.

Ugyancsak táviratban üdvözölte a párt *Podmaniczky Frigyes* bárót, az országos szabadelvűpárt elnökét. Ez a távirat így hangzik:

Az évforduló alkalmából, Arad szab. kir. város szabadelvűpártja legmélyebb tisztelettel üdvözli excellenciát, kérvén az Isteni Gondviseléssel hosszú életet a lankadatlan buzgalmu pártelnöknek. *Tagányi István* s. k. a szabadelvűpárt elnöke.

— *Bartók Lajos* temetése. A magyar irodalom nagy halottját, *Bartók Lajost* ma temették, óriási részvét megnyilvánulása mellett. A temetésen számos képviselő, író és művész élen megjelentek. *Wlassics Gyula* és *Láng Lajos* miniszterek, az újságíró egyesületek tagjai, a Peleffi- és Kisfaludy társaság, továbbá a nemzeti színház küldöttsége. Az Operaház kara gyászdal ténylet s a koporsót beszentelték, a mir: *Ábrányi Emil*, majd *Somló Sándor*, a Nemzeti Színház igazgatója megható beszéddel bucsuztak a halottól. Ezután a koporsót kivitték a kerepesi temetőbe, ahol a dísz-sírcselyen helyezték örök nyugalomra.

— A német trónörökös *Pétervárott*. *Berlinből* táviratozzák: A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* jelentése szerint *Frigyes Vilmos* porosz trónörökös *Miklós* cárral meghívására a hó derekán az orosz udvar meghívására *Szent-Pétervárra* utazik.

— A szerb patriárkát szélhűtés érte. *Ujvidékről* táviratozzák: A *Maticának* jelentik *Karloáról*, hogy *Brankovics György* szerb patriárkát szélhűtés érte. Állapota *veszedelmes*. Újabb távirat jelent *Karloáról*: *Brankovics* patriárka tegnapelőtt a konzisztórium, tegnap pedig a főegyházmegyei zsinaton elnökölt és ennek munkái megviseleték. A patriárka *nem beteg*, csak gyöngye és kimerült.

— **Ingyen kenyér.** „Kenyeret a népnek“! Ezzel a jellegével kaptuk Szende Tivadar dr. adományát, 10 koronát. Es bizony, most, derekán a télnek, közepén a nyomoruság évadjának, tetszetősebb, kedvesebb jelszó alig lehet a legszegényebb osztály előtt. A Probst-családnak négy tagja következik a mai adakozók sorában. Végül ismét egy névtelen 7 koronát juttat az ingyen keenerre.

Glück Károly ivén adakoztak: Schlosser testvérek temesvári terménykereskedő cég (egy, a Glück Károly és testvére céggel megkötött üzlettől kifolyólag) 20 kor., Avarfy Imre dr. 20 kor. az ingyen kenyérré és 10 kor. az ingyen tejre. Egy alsós parti 12 kor., vasárnapi kártya-parti 4 kor. 66 fillér. Erber és Fleischmann ivén adakozott Simon Irénke 6 koronát.

Az Aradi Közlöny gyűjtésének mai aladéka a következő:

	korona
Szende Tivadar	10 —
Probst Mihály	6 —
Péobst Lajos	2 —
N. N.	2 —
Probst Böske	1 —
Probst Endre	1 —

Összesen: 22 —

Legutóbbi kimutatásunk: 2661 08

Eddigi gyűjtésünk összege: 2683 09

— **Az új ezresbankok.** Kedves vendégek jöttek szerdán Aradra, az osztrák-magyar bank fiókjának. Az új ezres bankonak hatszáz darabja, összesen 600,000 korona értékben. Még szerdán jöttek; hogy azóta a közönség nem igen vett róluk tudomást, bizonyítja, hogy az ilyen előkelő állású pénzdarab nem nagy barátja a demokraciának.

— **Ujesztendő és a naptár.** Mélységes titok még, hogy milyen lesz a most beállott ujesztendő. A mit tudni lehet róla, azt a kalendárium árulja el a következőkben: Csütörtök az ujesztendő első és csütörtök az utolsó napja is, amiből azonban babonás ember módjára kár lenne azt hinni, hogy minden csütörtököt mond majd, amibe belefogunk. Annál kevésbé, mert vidámsággal kecsegtet az újév, farsangja január 7-től február 24-ig, tehát negyvenkilenc napig tart s így majdnem két héttel tovább, mint tavaly volt. Kettős ünnep is sokkal több lesz a szokottnál, mert több ünnep esik részben hétfőre, részben szombatra, így Gyertyaszentelő Boldogasszony, Péter és Pál és Nagyboldogasszony napja; vasárnapra azonban egy ünnep sem esik, kivéve Mindenszentek napját. A mozgó ünnepek közül husvét vasárnapja április 12-én, pünkösd vasárnapja május 31-én lesz.

— **Ujságírók a miniszterelnöknél.** A félhivatalos Bud. Tud. nyomán jelentik táviratban. Azok a magyar hírlaptudósítók, a kik a döntő kiegyezési tárgyalások alkalmával a múlt év utolsó négy napján Bécsben működtek, ma testületileg felvonultak Széll Kálmán miniszterelnökhöz, hogy megköszönjék azt a szíves előzenyest, a melylyel a magyar nyilvánosság munkásai iránt ama kritikus napokban viseltett; csaknem óránként fogadta a miniszterelnök a magyar sajtó küldötteit, mindig tudott legalább egy percet szakítani számukra. A megjelentek nevében Vészi József országgyűlési képviselő, köszönte meg ezt a sürü érintkezést, a mely lehetővé tett, hogy a döntő harcnak, ha nem is minden részletéről, de mindenkor állásáról a lap tudósítók hirt adhattak.

Széll Kálmán miniszterelnök nagyon szívesen fogadta ezt a tisztelgést. Jól esett neki, ugymond, hogy a magyar sajtó munkásai egy darab Magyarországot varázsoltak ama komoly órákban köréje, meghatotta őt az a haza-

fias tapintat, a melyel a magyar sajtó küldöttei hivatásuk teljesítésében hasznították. Tanulságos volt neki a magyar hírlapírók arcáról leolvashatni: mily hatást gyakoroltak a mostani küzdelem különféle fázisai a magyar közvéleményre. A magyar sajtó munkásaiban és küldötteiben ő különben is mintegy munkatársait látta: hisz ők is a közérdeket szolgálják. Igazán hálás volt azért, hogy a küzdelem fáradalmait vele megosztották. Az volt az ő benyomása, hogy a Bécsben járt magyar hírlapírók ebben a tornában az ő mezei hadai; most, hogy a küzdőtérrel visszatért a műhelybe, örül, hogy kezet foghat ezekkel a mezei hadakkal és elmondhatja nekik, hogy az ő közreműködésükre, mint ama válságos órákban, ezentul is kiváló sulyt helyez. Valamint a sajtó küldöttei előtt bizonyára mindig emlékezetes fog maradni a Bécsben töltött e négy nap, úgy ő is emlékeztetné minden arcot, a melyet akkor maga körül látott s ama feledhetetlen órák emlékével együtt mindenka megőrzi. A küldöttségben részt vettek Vészi József, Sturm Albert, Singer Zsigmond, Radó Sámuel, Adorján Sándor, Jaulusz István, Mandovszky Richárd és Boros Soma.

— **Nagy lopás egy adóhivatalban.** A nagy-károlyi adóhivatal vas-szekrényét december 28-án éjszaka ismeretlen tettesek feltörték, illetőleg kifurták. Most a mint lapunknak táviratozzák, megállapították, hogy az ellopott értéke 186 ezer korona. Az ellopott értékek között vannak a bírói letétként kezelt órák, ékszeresek, takarékbetéti könyvek, értékpapírok, belügyi és pénzügyi letétek, (ovadéklevelek, váltók, járadékpapírok) Ezek azonban egyáltalán nem értékesíthetők. A kasszafurás módjára nézve eltér a fővárosban történt kasszafurásoktól. A fővárosban a kassza oldalán át a tresort furták ki, a nagy-károlyi adóhivatalban elkövetett betörésnél ellenben a kassza ajtaján lévő három zárat furták körül és így hasogatják le a zár körüli vasfalat. A kasszafurásnak ezt a nemét műnyelven „csatornás zárbontás“nak nevezik. Ehhez hasonló kasszafurás múlt év márciusában történt Brassóban, amelynek tettesei még ismeretlenek.

— **Munkások délutánja.** Az Aradi Nemzeti Szövetség munkásképző intézménye vasárnap délután négy órakor a város háza dísztermében tartja nyolcadik szak- és szórakoztató előadását, amelynek ez a műsora: 1. Szavaltat. Előadja Komlósi Ede. 2. Szakelőadás. A magyar nemzeti irodalom történetéből. (III. Petőfi élete és működése) Előadja dr. Somogyi Gyula igazgató.

— **Halálozások.** Schmidt Ágoston dr. a kegyes tanító-rend budapesti főgimnáziumának tudós tanára, az Országos Közoktatási Tanács tagja, jeles tankönyvíró, élete ötvennyolcadik s szerzetessége negyvenharmadik évében Budapesten elhunyt. Harminckilenc esztendeig működött a tanári pályán, általános tisztelettől környezve. Négy esztendeig a kolozsvári egyetemen is működött, mint a fizika magántanára. A boldogultban Schmidt János dr., az aradvárosi felső kereskedelmi iskola tanára testvérbátyját vesztette el.

Ottovay Károly szegedi vaskereskedő, Ottovay József aradi kir. mérnök édesatyja, 58 éves korában meghalt.

Grosz Albert, a nagylaki takarékpénztár igazgatósági tagja Szilveszter éjjelén elhunyt Nagylakon.

— **A tüzek statisztikája.** Az elmúlt évben 53 tüzeset volt Aradon. Ebből az első kerületre esik 24, a másodikra 12, a harmadikra 4, a negyedikre 6, az ötödikre egy, a hetedikre 2 tüzeset, a hatodikban nem volt tűz, a külhatárban négyszer égett.

— **Betörés egy gabonaraktárba.** Funkelstein József Boros Béni-téri gabonaraktárából nagyobb mennyiségű búzát loptak el. A tettest Herzel Lajos többször büntetett, facér kovács legény személyében elfogták.

— **Szegénygyermek jötevője.** A nagyhal-mágyi uradalom intézője Kepes Lajos, valóban nemes tettet visz véghez. Nagy-Halmágy község összes szegény embereinek gyermekeit,

míg a téli hideg idő tart, minden nap ebédre hívja meg. A gyermekek az iskolából egyenesen az uradalom udvarába mennek, ahol az ebédhez ülnek. Az intéző jószívűségét mutatja az is, hogy a téli idő beálltával az összes szegény iskolás és ovodás gyermekeket téli ruhával látta el.

— **Mit hoz a 1903 ik esztendő?** Old Moore, így hívják az angol jóvendómondó kalendáriumot, melyre a babonás angolok igen sokat adnak. Old Moorenak hinni lehet, a most megindult esztendő mozgalmas év lesz. Es hisznek neki, mert ez a kalendárium megjósolta tavaly Edvárd király betegsége is. Ez évre csak a következő eseményeket jóvendóli: Januárban nagy pánik lesz Spanyolországban, súlyos bonyodalmak a Keleten és óriási „Krach“ New-Yorkban. Februárban Ausztriát, Kinát és Indiát belzavarok fogják feladni. Márciusban Anglia és egy kontinentális nagy hatalom közt diplomáciai bonyodalom támad, Algier pedig háborus időkre virrad. Áprilisban új arany- és gyémántbányákat fognak fölfedezni, de ugyancsak e hónapban borzázó forradalom lesz Konstantinápolyban, „Krach“ Londonban, utcai zavargás Belgiumban, azonkívül egy nagy vasuti katasztrófa, melynél egy kiváló egyházfejedelem is életét veszti majd. Májusban nagy orvosi fölfedezés fog örömet kelteni, különösen Windsorban. Juniusra néhány tengeri katasztrófát jóvendóli Old Moore. Julius epügy, mint szeptember a politikai események hónapja lesz. Még pedig júliusban Hollandia és London lesz az események színhelye, szeptemberben pedig a Gibraltár körül lesz a politikai harc, mely azzal fog végződni, hogy Anglia új fontos egyezséget fog kötni. Október ismét vasuti katasztrófákkal fog kedveskedni s ezuttal egy angol miniszter fog áldozatul esni az egyik katasztrófának. Novemberben a Kelet lép az események előterébe, míg decemberben Észak Amerika fog magára vonni minden érdeklődést. Olvasóinknak módjában lesz hónapról-hónapra ellenőrizni, vajjon jól jóvendóli e Old Moore?

— **Végzetes fogadás.** Szomorú következménye lett annak a virtuskodásból kötött fogadásnak, amelyet Schneider József temesvári asztalossegéd nyert meg, de az élete árán. Schneider a korcsmában fogadott a barátjával, hogy egy üdöhelyében megesszik husz darab hurkát. Meg is ette, de aztán oly rosszul lett, hogy a mentők vitték haza. Otthon örjöngeni kezdett, amire a kórházba szállították, ahol kényszerzubbonyt adtak rá. A szerencsétlen ember két óra hosszalig tombolt, aztán összeroskadt és meghalt. A hatóság vizsgálatot indított, mert az a gyanu, hogy a hurkában valami mérges anyag volt.

— **Adomány.** Kosinsky Viktor ur az „Aradi polgári jótékony négyzet“ nek tíz koronát adományozott, mely adományért hálás köszönetet mond Urbán Ivánné egyleti fővédőasszony.

— **Legelőgásabb béli cipők** kaphatók a mostani farsang alkalmából Porter Vilmos Nagy Aruházában a Szabadságtéren. Nincs még másfél esztendeje annak, hogy a Porter-cég kezébe vette a cipőcikkeket, s azóta szinte befészkelődött a közönség szeretetébe és hatalmas pártfogásába. Hogy ily tüneményes gyorsasággal tudott vezető szerepre jutni a cipőszakmában, csak annak az eredménye, hogy kizárólag legjobb, kipróbált árut ad a közönségnek. A Porter-cég mindig arra törekedett, hogy vevői teljes meglepődését vivja ki es ime — a tények beszélnek: szoliditása révén tiszteletet parancsoló állást foglal el manapság a cipőüzletek sorában. A béli és farsangi szezon alatt bizonyára újból szívesen veszi igénybe a közönség az áruház kitűnő gyártmányait. Háza is szívesen küld a cég bármely órában. Telefon szám 324. Postai rendelések ismert gondal intéztetnek el 12 óra alatt.

— **Helyreigazítás.** Tegnap lapunk hirdetői között Tamasdán Kornél ur neve tévedésből Tamasdán Károlynak lett szedve, mit ezennel helyreigazítunk.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weiszal, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

Lányha nedves időnk van 5—90+C. lég-mérséklettel.

A hó teljesen elolvadt és előnyösen láplálja a növényzetet.

Üzletmenetünk pihen jelenleg. Gabnáink áresése megszüntette a vételkedvet és csak a napi fogyasztásra szorítkozik a vételkedv.

Mintegy 1000 métermázsa buza, 4—500 métermázsa tengeri változatlan áron kelt el.

Mai gabona-árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.25—7.30.

Buza közép 7.10—7.20.

Tengeri 4.85—4.90.

Rozs névleges jegyzés 6.00—6.10.

Arpa névleges jegyzés 5.20—5.30.

Zab névleges jegyzés 5.60—5.80.

Az irányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 2.

Déliüzlet. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott. Bégyadt irányzat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba, gyöngén tartott árakon. Egyéb gabonanevek nyugotak. Időjárás szép.

Északiüzlet. Berlin ¼ ocsóbb.

Zárulat 12 órákor:

Buza 1903. áprilisa	7.63—7.64
Rozs 1903. áprilisa	6.63—6.65
Zab 1903. áprilisa	6.13—6.16
Tengeri 1903. májusra	5.70—5.71
Repcse augusztusra	11.75—11.85

Zárulat 5 órákor:

Buza 1903. áprilisa	7.63—7.64
Rozs 1903. áprilisa	6.63—6.64
Zab 1903. áprilisa	6.13—6.14
Tengeri 1903. májusra	5.65—5.67
Repcse augusztusra	

Zárulat 5 órákor:

Oszták hitelrészvény	691.—
Magyar hitelrészvény	730.75
Leszámitóbank részvény	454.—
Róma-Murányi vasúti részvény	487.—
Oszták-magyar Államvasúti részvény	693.25
Közuti vasút	630.—
Városi villamos vasút részvény	325.—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Jegyző. Nem akarjuk hinni, hogy ez főispáni parancsra történik, mert hivatalos esküjét szegi meg a megye feje, ha állását nem tölti be részrehajlatlanul. A dologra egyébként még visszatérünk. Diskréciónkra számíthat.

NAPIREND.

Január 3. Szombat. Róm. kath. naptár: Genová. — Protestáns naptár: Genová. — Izraelita naptár: Sabbat, Wajigas. — Görög-keleti naptár (december 21.): Juliána. — A nap két 7 óra 33 perckor, nyugszik 4 óra 4 perckor.

Külső-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¼—12¼ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¼—2¼ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége mellett állésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, éjjeli fagy.

Január 3. A Kossuth-szobor asztaltársaság közgyűlése este 8 órákor (Városi sörccsarnok)

REGÉNY-CSARNOK.

A távollevő.

— Francia regény. —

Írta: Montégut Maurice. (7)

(Folytatás.)

Másnap fölkereste Deschellerint a kórházban. Az rögtön észrevette az arcán ülő különös kifejezést.

— Milyen az arcod? Mi bajod van?

Falkenberg mosolyogni próbált.

— Mi bajom? Minden és semmi. Splenem van, vagy talán honvágym. Azt hiszem, haza fogok menni.

Deschellerin a nyitott ablaknál a teljes világságban nézte az arcát figyelmesen.

— Henrik, te nem azért hagyod el Páris, hogy visszatérj Svédországba, hanem azért térsz vissza Svédországba, hogy elhagyd Páris.

Falkenberg lehajtotta a fejét s csak annyit mondott?

— Igen.

Aztán pár pillanatnyi hallgatás után szakadozott hangon beszélt tovább, örvendő, hogy leleplezheti szívének sebet.

— Te fogod őrizni a titkomat, én nem bírom ki tovább . . . belehalok . . . szerettem azt a lányt . . . soha senkit más nem szerettem . . . feleségül akartam venni, gazdaggá, boldoggá tenni, hacsak akarta volna . . . Gábor, ugy látszott nem is gondol rá, nem hittem, hogy gunyt akar üzni belőle. Aztán más volt a szeretője . . . de most már vége van mindennek . . . tudtál te a dolgról.

Az orvos megrázta a fejét s finom hangon felelt:

— Nem, de gondoltam, hogy egyszer csak így lesz a dolog. Ha Gábor feleségül nem veszi azt a lányt, élete első rossz cselekedetét fogja elkövetni. Tehát elutazol?

— Igen, s ha meggyógyulok, visszatérek. Ha nem: Isten veled örökre.

Másnap, éjnek évadján, Falkenberg anélkül, hogy csak valakinek is szólt volna, elvitte a lakásáról a holmiját, bezárta az ajtót s a kulcsot egy levéllel együtt átadta a házfelügyelőnek azzal a parancscsal, hogy mindakettőt juttassa el Gábor kezéhez.

Mikor Gábor másnap fefébredt, ámultan olvasta ezt a különös, szokatlan stílusban írt vallomást:

„Testvérem! Mikor Párisban szinte elveszve, egészen egyedül állottam, mikor féltem a tömeg tolongásától, mindentől, te nyugtattad először a kezemet s nemcsak lettel barátom, hanem, de más barátokat is kerestél számomra. Bevéstem nevedet a szívembe olyan mélyen, hogy az utóbbi napok könyei sem voltak képesek onnét lemosni. Pedig a könyeim marók, égetők. Másvalakit . . . megölttem volna, a körmömmel, a fogammal marcangoltam volna szét, hiszen vadállat vagyok. De te! Légy boldog, én elmegyek. Szeresd azt a leányt, vedd feleségül, ez kötelességed s ő méltó hozzád, bár a te szived, a te elméd ilyen nagy. Ah, én is imádtam, de nem tudtam mást, csak hallgatni. Nincs jogom a te országból való nőket szeretni, el megyek haza, a magaméba, hogy beletemessem szívemet a hóba s hallgatásba. Ha egy éven belül meggyógyul a szívem, amit nem hiszek, akkor visszatérek. Ha az egy év elmúlt, add el butoraimat, mindenemet s a pénzt add; oda Deschellerinnek a szegény betegek számára. Mindegyik barátunknak külön írok s utoljára köszönetet mondok neked, mind neked is, hogy barátságodba fogadtál, mikor egyedül voltam, hogy melengettél, mikor fáztam. Bezárom szemem s öllelek.

Falkenberg Henrik“

Ez az elutazás, amelyről sok szó esett a jóbarátok között, volt kezdete a kis kör feloszlásának. Egyébként is Gábor már hónapok óta nem mutatkozott sehol. Deschellerin is csak nagyon rendetlenül jelentkezett, mindenki a maga útján ment, az élet komolyá lett, az ifjak férfivá váltak.

Mikor Gábor elolvasta Falkenberg bucsuzó levelét, ellentétes érzelmek keletkeztek benne; egyszerre lett szomorú és vidám.

Örült neki, hogy nem volt több kém az ajtaja előtt, hogy a lépcső ezentúl szabad és biztos lesz, de fájt a szíve ifjúkori barátjáért s annál is inkább sajnálta Henriket, mert ő maga paradicsomi gyönyörűségében ittasult meg, a melyekről a másik a szerencsétlen, csak álmodni tudott.

S ettől fogva Gáborra és Renéere nézve, akik csupán a saját maguk dolgával foglalkoztak anélkül, hogy veszedelemnek lettek volna kitéve, vagy a meglepetéstől kellett volna félniük, mindennap egyformán, azaz elragadó gyönyörűségben folyt le.

— Ugy-e, mikor négy esztendővel ezelőtt azzal a kis vad leánnyal találkoztál, nem is sejtetted, hogy a szíve, hogy megdobban valahányszor tégedet lát. Van végzet; az első pillanattól fogva szerettelek. Csak egy hete láttál még a házban s már tudtam a nevedet, a szokásaidat, tudtam milyen a szemeidnek a színe. Gyakran nagyon későn, éjfél tájban jöttél baza; ez annyira nyugtalanított engemet. Hány-szor nem vártam meg, hogy halljam az ajtót

nyílását és záródását. Akkor aztán nyugodtabb lettem, mert azt gondoltam magamban: itthon van! De szégyent és félelmet is éreztem — szégyeltem hogy idegent szeretek, ismeretlent, s éreztem, hogy vétkes dolgot cselekszem. És féltem, hogy aki csak találkozik velem, a szememből olvassa ki rosszul rejtett titkomat. S te hidegnek, ellenszenvesnek, zordnak tartottál engemet. Ah, a férfiak nem érzik ezt! Hogy nem beszéltem, azért volt, mert féltem, hogy sokat találok mendáni, hogy büszkének látszotam, azért volt, mert erőt akartam venni magamon, nehogy nagyon alázatos legyek hozzád! S tudod-e, hogy nyomban féltékeny lettem rád? O, rettenetesen féltékeny voltam azokra a szép nőkre, akik hozzád jártak. Mindig előre tudtam, mikor fognak jönni, eltaláltam a napot, amelyen jöttek. Különösen aki legutóbb . . . de ezt nem átkozhatom, mert ő az oka, hogy elhatározás ébredt a lelkemben. Megesküdtem, hogy azt az asszonyt legyőzöm, leverem s elhódítom tőle a szívedet mindon áron. Elhallgattattam a büszkeségemet és lejöttem hozzád.

Renée ezeket az utolsó szavakat erősen megnyomta s a hangolyozása komoly voltával s egy odaadó mozdulattal könnyen érezhető kétős értelmet adott nekik.

— Én is féltékeny voltam, — felelte Gábor, szorosan magához ölelve a leányt. — Egyébként ez nekem természetem. Emlékszel még arra a vacsorára? Bámultad — s joggal — Deschellerin ékesszólását, mikor mindenki számára követelte az élethez, a boldogsághoz való jogot. Te elragadtatva néztél rá s én olyan féltékeny voltam. S mikor Albert szokott gunyolódásával megsértett s te szembeszálltál vele, azt gondoltam magamban: érdeklődnie kell ez iránt az ember iránt, hogy úgy szidja. S meggyűlöltem Albertet. A szegény Falkenberggel együtt, akinek a hallgatagsága, a szemmel látható szenvedélye felháborított, mind a három fiút, akik pedig legjobb barátaim voltak, gyűlölő vetélytársakul tekintettem. De aztán lassanként megint remélni kezdtem, mert éreztem, hogy kettőnk között támadt valami.

(Folytatása következik.)

Nemzeti színház.

Bérlet 94. sz.

Páros.

Szombaton, 1903. évi január hó 3-án:

Papageno.

Nagy énekes bohózat 4 felvonásban. Írta: Kreisler. Magyarra átdolgozta: Laky Imre.

SZEMÉLYEK:

Koczor Pál	Békés Gyula.	Dr. Fásly	Füredi J.
Koczor Pálné	Pajor Agnes.	Magda	Karácsonyi.
Margit, leánya	Szilassy J.	Vera	Rózsa Lili.
Bella, leánya	Szabó Irma.	Bonbon	Sarkadi A.
Gyutacs	Ternyei L.	Flótás Béla	Gózon Béla.
Argyelán	Polgár S.	Házmaster	Németh J.

Kezdetek este 7 óra fél órákor.

NYILTTÉR.*

Telefon 162. szám.

Ajánlok kitűnő minőségű szagtalan

füdő-kőszent,

darabos

légszesz-pirszenet (koks),

kétzer mosott, valódi porosz

kovács-kőszent,

1818

rostált, darabos

bükfa-szenet,

50 kilós ölmözött zsákokban házhoz szállítva, legjutányosabb árak mellett.

Reusz Mór,

Arad, Boros Beni-tér 12.

A rendelvények szállítása szigorú ellenőrzés mellett történik s a helyes súlyért jótállást vállalok.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

34603—1902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Békés-Csaba bezárólag — Szeged-Rókus kizárólag, Békés-Csaba bezárólag — Szajol kizárólag, Mezőtúr bezárólag — Turkeve bezárólag, Mezőtúr bezárólag — Mezöhegyes kizárólag, Kis-Szénás bezárólag — Kondoros bezárólag, Pusztá-Tenyő bezárólag H.-M. Vésárhely Népkert bezárólag, Békés-Földvár bezárólag — Békés bezárólag terjedő vonalain elhelyezett főnökségek hivatalos helyiségeiben használatban levő összes szolgálati óráknak 1903. évi május hó 1-től számított 3 éven átjő karban tartása, javítása és szabályozása iránt ezennel pályázatot hirdetünk, minélfogva felhívjuk a pályázni kívánó és iparengedélylyel bíró órásokat, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a pályáorák jókarban tartására 34603—1902. számhoz” feliratu borítékba zárt ajánlataikat lepecsételve 1903. évi január hó 15-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános igazgatási (I) osztályánál nyújtsák be.

Bánatpénz fejében 100 kor. azaz száz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1903. évi január hó 14-ikének déli 12 óráig alulírt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

A pályáorási székhely Békés-Csaba. Pályázók tehát vagy csak békés csabai óraművesek lehetnek vagy ha nem azok és pályázat útján a pályáorási teendők ellátásával megbizatnak, kötelesek székhelyüket Békés-Csabára átkelyezni.

Az ajánlatok fölötti határozathozatal, az ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Ezen feltételektől eltérő, távirati, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabandon, a megajánlott összegre való tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulírt üzletvezető I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve kívánatra postán megküldetnek, feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Aradon, 1902. évi december hó 7-én.

A m. kir. államv. aradi
üzletvezetősége.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

6374—1902. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy az aradi ipar és népbank végrehajtónak, Balogh Péter és neje Balázs Róza végrehajtást szenvedő elleni 3600 korona tőkekövetelés és árulékai iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad városában fekvő, az aradi 6458. sz. tjkvben Sága koszu-utczában 1 a sz. házból álló ingatlanra az árverést 3600 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1903. évi január hó 10-ik napján délután 3 órakor az igazságügyi palota I. em. 88. sz. a. megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 100% át, vagyis 360 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3833. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1902. évi szeptember hó 6-án. A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,
kir. tszéki bíró.

1220—1902. m. számhoz.

Hirdetmény.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága 1902. évi december hó 10-én kelt 1903. kib. számú határozatával az Apátfalva szerb-csanádi törvényhatósági közuton levő Marosártéri fahidak helyreállítását 7012 kor. 20 fillér összeg erejéig engedélyezte. A fent említett munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1903. évi január hó 13-ik napjának d. e. 10^{1/2} órájára a csanádvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében, Makón tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetettik. A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt írásbeli ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájára a nevezett hivatalhoz pontosan benyújtsák, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt s az engedélyezett költség-összeg 5% -ának, azaz: 356 koronának megfelelő bánatpénz készpénzben, vagy elfogadható értékpapirban csatolandó. Az ajánlatban az engedélyezett költség-összeg és a felajánlott árleengedés, vagy esetleges árfelemelés minden kételyt kizáróan számmal és betűvel kiírandó.

A szóbanforgó munkálatokra vonatkozó műszaki-művelet, az általános és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők, s az előmért költségvetés másolata ugyanott megszerezhető.

Kelt Makón, 1902. évi december hó 31-én.

A csanádvármegyei m. kir.
államépítészeti hivatal.

Magy kir államv. üzletv Aradon.

84432—902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Arad állomásán lévő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1903. évi május hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át, vagyis 1906. évi április hó 30-ig.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat az aradi pályavendéglő bérletére” feliratu borítékba zárt ajánlatok lepecsételve 1903. évi január hó 20-án déli 12 óráig alulírt üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyújthatók be.

Bánatpénz fejében 300 korona azaz Háromszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1903. évi január hó 19-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő, táviratilag tett, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1902. évi december hó 11-én.

A m. kir. államv. aradi
üzletvezetősége.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államv. üzletv. Szeged.

82826—1902. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Zenta állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1903. évi április hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi márczius 31-ig. — Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: I.—II. oszt. étterem, III. oszt. étterem, 3 szoba, 1 konyha, 3 kamra, 3 pinczehelyiség, 1 padlás rész, 1 gazdasági udvar, 1 árnyékszék.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak főt kiirt Zenta állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönböztetett okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi január hó 16-án déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújthatók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz Kettőszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi január hó 15-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a vendéglő III. osztályu váro és étterem fűtése és világításának felét a m. kir. államvasutak viselik.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb. a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben sőamittatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel meglőrténte megemlitendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. december hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

As apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cseledek kereső vagy cseledek ajánlkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre

szolgáló levelezőlapok kaphatók

Aradon:

Rézsz Nándor

könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Porray-utca sarok.

Ifj. Klein Mór

könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.

Kubina Béláné

papírkereskedésében, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond

papírkereskedésében, Andrásy-tér.

Özv. Hammerschlag L.-né

dohánytözsdejében, Andrásy-tér.

Lészay Sándor

dohánytözsdejében, Andrásy-tér.

Kis tözsdeben

Templom-utca.

Kohn László

Wagongyárban.

Hoffmann József

házerkereskedésében, Porray-utca.

Bauer Gyula

dohánytözsdejében, Andrásy-tér.

Jó házi koszt

kapható Batthányi utca 3., ajtószám 2. 2364

Erdélyi kormos alma

1 kilogramm 15 kr. Kapható Sponner Adolfnál Aradon, Wesselényi-utca 16. szám. 2233

Egy használt,

jó karban levő n.ereg megvételre kerestetik. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 2856

Helybeli gabonakereskedő cég

azonnali belépésre gyakorokat keres, kezdő fizetéssel. Írásbeli ajánlatokat magyar és német nyelven B. és P jelige alatt a lap kiadó hivatalába kér. 2359

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerezést szakszerűen és jutányosan készít 1783

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Zálogcédulákat, tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Magyar királyi államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége.

42679—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége az 1903. évre szükséges 11500^m egyméteres hosszúságú kemény hasábos tűzifa szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1903. évi január hó 28-án déli 12 óráig az üzletvezetőség I. általános osztályához (VI. Teréz-körút 62. sz. I. em. 5. sz.) benyújtandók, a bánatpénz pedig január hó 27-én déli 12 óráig az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál befizetendő.

Az ajánlattételre vonatkozó egyéb határozmányok illetve részletes pályázati hirdetmény az üzletvezetőség általános osztályának leltár beszerzési csoportjánál, valamint a többi üzletvezetőségeknél megtekinthetők.

Az általános és a tűzifa szállításra vonatkozó különleges feltételek pedig az igazgatóság nyomtatványtáránál megszerezhetők.

Budapest 1902. december 2.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Üzlet eladás.

Megyénk nagy forgalmu élénk helyén, nagyon jól jövedelmező

vidéki

Vegyes kereskedés

eladó,

italmérés és szeszfőzdével, gabonakereskedés és sertésvágások.

Levlek kéretnek a kiadóhivatalba „Üzleteladás” címre.

Köhögést csillapít

a hirneves és kellemos ízű

Kaiser-féle

mell-bonbon.

2740 körjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja a biztos eredményt köhögés, rekedtség vagy katarus és elnyálkásodás ellen. Minden egyéb szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen és Khudy József a Szűz Máriához, Berger Gyula a Szent Erzsébethhez címzett és Hajós Árpád gyógyszer-tárában Aradon. 1810

Csak 5 korona

4½ klg. igen finom, a préselésnél megsérült

Toilette-zappan

különböző finom illattal. A szétküldés utánvétel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében történik. Spitzer A. Wien, IV/1 Kettenbrückengasse No. 12/A. 2741

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

37402—1902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Tűzifa szállítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1903. évben szükséges mintegy 11150 köbméter hasáb és 1600 köbméter dongó, esetleg puha, vagy kemény szelideszka szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerezhető.

Az ajánlatok fölötti határozat hozatal, illetve a szállítás odaitétele az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlatok külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő anyagok szállítására vonatkozó 122291—96. sz. általános, valamint tűzifa szállítására vonatkozó 65465—92. sz. különleges feltételek értelmében eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig alólított üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ívenként 1 koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külczimmal: „Ajánlat tűzifa szállítása iránt 37402—902. szhoz” 1903. évi január hó 8-ának déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokból 1903. évi január hó 7-én déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg táviratilag tételnek, végre olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Aradon, 1902. évi december hó.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Papírkereskedés

TELEFON 126. SZ.

BLOCH H.

papírkereskedése,

könyvnyomdája,

fényképezési cikkek raktára.

DISZLEVÉLPAPIROK

művészies kivitelű dobozokban, felülmulhatlan választék.

Könyvnyomda

FESTÉKSZEKRÉNYEK

olaj és aquarel.

RAJZESZKÖZÖK.

FÉNYKÉPÉSZETI GÉPEK.

ÍRÓ-ASZTALI KÉSZLETEK.

Rendkívüli nagy választék.

Valóban mérsékelt árak!

2278

Fényképezési cikkek raktára

Naponta postacsomag-expeditió.

Képes művészlappok és karácsonyi és újévi levelező lapok legnaggyobb választéka.

Az üzlet egész nap nyitva van.

Charta Aradlessis most a legújabb, merített levélpapír.

A legelőgansabb névjegyek nálam készülnek.